

فهرست آثار دست‌نویس شیخ طوسی (۴۶۰ق)
موجود در کتابخانه آیت‌الله العظمی مرعشی نجفی رحمته الله
(بخش سوم)

میر محمود موسوی

مقدمه

نوشتار حاضر در صدد معرفی آثار مخطوط از تألیفات شیخ الطائفه محمد بن حسن طوسی (۴۶۰ق) است که در کتابخانه آیت‌الله العظمی مرعشی نجفی رحمته الله نگهداری می‌شود. بخش نخست این مقاله در میراث شهاب شماره ۴۸ و بخش دوم آن در شماره ۶۵ تقدیم شد. اینک بخش پایانی مقاله (از ثلاثون مسألة تا النهاية في مجرد الفقه و الفتاوى) ارائه می‌شود.

۱۵۴. ثلاثون مسألة=الإعتقادات (۱) (کلام، عربی)

آغاز: بسملة، الحمد لله رب العالمين و العاقبة للمتقين و الصلاة على أشرف الأنبياء و المرسلين، محمد و عترته الطاهرين، أما بعد، فهذه مسألة في معرفة الله تعالى...».

انجام: «و جميع ذلك حق لا ريب فيه و أن الله يبعث من في القبور و أن ذلك حق لا يشك فيه أحد المؤمنين بدليل أنه معصوم أخبر به الحق و من كفر شيئاً من ذلك فهو كافر و صلى الله على محمد و آله الطيبين الطاهرين المعصومين الأنجيين».

گزارش متن: رساله ای است در بیان سی مسأله اعتقادی در توحید، نبوت امامت و معاد از دیدگاه شیعه امامیه، این رساله ضمن کتاب الرّسائل العشرة از سوی مؤسسه نشر اسلامی در قم به چاپ رسیده است، نسخه های بسیاری از این رساله در کتابخانه موجود است.

گزارش نسخه: [ترقیمه: «تمت الكتاب بعون الملك الوهاب تاريخ ۲۹ شهر جمادی الأول سنة ۱۰۶۲»] نوع خط: نستعلیق [تاریخ کتابت: جمادی الأول ۱۰۶۲] عنوانها و نشانیها: نانوشته [نوع کاغذ: شرقی] تعداد برگ: ۷ (۱۸ ب - ۲۴) [تعداد سطر: ۱۱] اندازه متن: ۱۱/۵ × ۶ سانتیمتر [اندازه جلد: ۱۸. ۱۲/۵ سانتیمتر] نوع جلد: مشمّع قهوه‌ای، عطف: تیماج قهوه‌ای تیره.

ویژگیها: نسخه‌ای است نفیس، نشان تصحیح در بین سطور دارد، حواشی نانوشته مانده است.

شماره نسخه: «۶۰۸۵/۴»

۱۵۵. ثلاثون مسألة=الإعتقادات (۲) (کلام، عربی)

آغاز: «مسئلة، معرفة الله تعالى واجبة على كل مكلف بدليل أنه منعم؛ فيجب شكره فتجب...».

انجام: «لا يشك فيه أحد من المؤمنين، بدليل أنه معصوم و كلما أخبر به المعصوم هو حق و الحمد لله رب العالمين و صلى الله على محمد و آله و سلم».

گزارش نسخه: [نوع خط: نستعلیق] تاریخ کتابت: پیرامون سده ۱۰ ق [عنوانها و نشانیها: مشکی] نوع کاغذ: شرقی [تعداد برگ: ۴ (۱۳۲-۱۳۵)] [تعداد سطر: ۱۲] [اندازه متن: ۱۲ × ۸/۵ سانتیمتر] [اندازه جلد: ۱۲/۵ × ۱۷/۵ سانتیمتر] نوع جلد: چرم مشکی فرسوده با لایه کاغذی.

ویژگیها: در حاشیه تصحیح شده. در پایان نسخه اشعاری در توسّل به اهل البيت عليهم السلام آمده است. مهر نفیسی که در آغاز مجموعه آمده، در پایان نیز تکرار شده است.
شماره نسخه: «۱۴۳۴۰/۴»

۱۵۶. الجمل و العقود (۱) (فقه، عربی)

آغاز: «بسملة، الحمد لله حقّ حمده و الصلاة على خير خلقه محمد و آله الطيبين الأخيار و سلم كثيراً، أمّا بعد، فانا مجيب الى ما سأله الشيخ الفاضل أطلال الله بقائه من إملاء مختصر يشمل على ذكر كتب العبادات و ذكر عقود أبوامها و حصر جملها و بيان أفعالها و إنقسامها إلى الأفعال و التروك و ما يتنوع من الوجوب و التّذب...»
انجام: «فصل: في ذكر الأمر بالمعروف و التّهي عن المنكر و هما فرضان من فرائض الأعيان... فإن لم يمكنه باللسان فبالقلب و أمثلة ذلك بيّناها في التّهاية، تمّ فهذه جملة قد لخصناها و عقدناها في كل كتاب على غاية جهدنا...»

گزارش متن: رساله فقهی فتوائی کوتاهی است با عناوین «فصل - فصل» که به درخواست قاضی عبدالعزیز بن برّاج به رشته تحریر درآمده و شامل بیان احکام طهارت تا امر به معروف و نهی از منکر می باشد، نسخه های بسیاری از این کتاب در کتابخانه ها موجود است، و بدون تاریخ در تهران به صورت سنگی به چاپ رسیده است.

گزارش نسخه: □ نوع خط: نسخ □ نام کاتب: محمد علی بن محمد صالح □ تاریخ کتابت: ذیحجه الحرام ۱۲۴۷ □ عنوانها و نشانیها: قرمز، برخی نانوشته □ نوع کاغذ: فرنگی آهار مهره زده □ تعداد برگ: ۸ (۳۲۰ - ۳۲۷ الف) □ تعداد سطر: ۳۳ □ اندازه متن: ۱۲×۲۰ سانتیمتر □ اندازه جلد: ۲۰/۵×۳۰ سانتیمتر □ نوع جلد: تیماج حنایی ضربی مجدول.

ویژگیها: در حاشیه تصحیح شده، به دستور علی محمد بن علی کتابت شده و مهر بیضی وی در آغاز و انجام با سجع «علی محمد بن علی الحسینی» آمده است.
منابع: الذریعة: ۱۴۵/۵؛ فهرست کتابهای چاپی و عربی: ۲۵۳.

شماره نسخه: «۲۲۱۹/۹»

۱۵۷. الجمل و العقود (۲)

(فقه، عربی)

آغاز و انجام: «همچون نسخه نخست»

گزارش نسخه: □ ترقیمه: «فی ۱۱ شهر جمادی الاول سنة ۱۲۳۲» □ نوع خط: نسخ
 □ نام کاتب: [محمد تقی] (۱۳ الف) □ تاریخ کتابت: جمادی الاول ۱۲۳۲ □ عنوانها و
 نشانیها: قرمز □ نوع کاغذ: فرنگی آهار مهره زده □ تعداد برگ: ۳ (۱۴۲ الف -
 ۱۴۴ ب) □ تعداد سطر: ۵۵ □ اندازه متن: ۱۷/۵ × ۲۸ سانتیمتر □ اندازه جلد: ۲۹ × ۴۲
 سانتیمتر □ نوع جلد: تیماج قرمز ضربی مجدول.

ویژگیها: حواشی نسخه نانوخته مانده، حاشیه برگها اندکی رطوبت دیده است.

شماره نسخه: «۴۳۳۲/۹»

۱۵۸. الجمل و العقود (۳)

(فقه، عربی)

آغاز و انجام: «همچون نسخه نخست»

گزارش نسخه: □ ترقیمه: «کتب لنفسه و لمن شاء الله من بعده، العبد الفقير الى رحمة
 القدير الغني، مبارک بن مسعود بن حسين بن يوسف بن محمد، الرطيل الحديثي
 الكوفي... و ذلك بكرة يوم الخميس عشرين شهر ربيع الآخر سنة ثمان و ثمانين و
 ثمانمائة هجرية صلوات الله على صاحبها أمين رب العالمين.» □ نوع خط: نسخ □ نام
 کاتب: مبارک بن مسعود بن حسين بن يوسف بن محمد رطيل حديثي کوفي □ تاریخ
 کتابت: ربيع الثاني ۸۸۸ □ عنوانها و نشانیها: مشکی درشت تر از متن □ نوع کاغذ:
 شرقی □ تعداد برگ: ۴۱ □ تعداد سطر: ۲۰ □ اندازه متن: ۹ × ۱۳/۵ سانتیمتر □ اندازه
 جلد: ۱۸ × ۱۳/۵ سانتیمتر □ نوع جلد: تیماج مشکی ضربی با ترنج گل و بوته.

ویژگیها: نسخه ای است نفیس و گرانقدر، در حاشیه تصحیح شده، حاشیه نویسی
 دارد، با نشان «بلغت قراءة...» مقابله شده، در اثر برش ناجبا برخی از عبارات در
 حواشی آسیب دیده، تملک، یاسین بن احمد طباطبائی و اسماعیل بن نصرالله موسوی
 به تاریخ ۱۲۷۰ و مهر ربیع «الواثق بالله الغنی ابن محمد مهدی الحسنی الحسينی» و
 مهر بیضی «عبد مهدی الحسينی»، روی برگ آغازین آمده، حواشی برگها فرسوده
 شده و چندین برگ نخستین اندکی آسیب دیده و مرمت شده است.

شماره نسخه: «۹۲۷۰»

۱۵۹. **الجمل و العقود (۴)**

(فقه، عربی)

آغاز: «بسملة، الحمد لله حقّ حمده ... اماً بعد، فأنا مجيب الى ما سأل الشيخ الفاضل من إملاء مختصر يشتمل على ذكر كتب العبادات و ذكر عقود أبوابها و حصر جملها و بيان أفعالها و انقسامها الى الأفعال و التروك ...».

انجام: «فإن لم يمكنه باليد و جب بالقلب و اللسان فإن لم يمكنه باللسان و القلب و أمثلة ذلك بيّناها في التّهاية و هذه جمل قد لخصناها و عقدناها في كل كتاب على غاية جهدنا ...».

گزارش نسخه: □ ترقیمة: «فرغ من كتابته ... نعيم بن محمد سلیم بن مریجان بن امین الدین بن عباس سنة ۹۵۶. تمّت في وقت الأضحى من يوم الأربعاء.» □ نوع خط: نسخ □ نام کاتب: نعيم بن محمد سلیم حسینی □ تاریخ کتابت: محرم ۹۵۶ □ عنوانها و نشانیها: قرمز □ نوع کاغذ: شرقی □ تعداد برگ: ۳۳ «۲ ب - ۳۴ ب» □ تعداد سطر: ۱۶ □ اندازه متن: ۷/۵ × ۱۵ سانتیمتر.

ویژگیها: نسخه‌ای است نفیس، در حاشیه تصحیح شده، نسخه بدھا با نشان «خ» در حواشی نگاشته شده، اندکی حاشیه نویسی دارد، افزودگیهایی همراه مهر بیضی «عبده الرّاجی آقا میرزا» در برگ نخست و مهر شش گوش «بدل مهر علی دارد محمد ۱۱۰۰» همراه یک مهر بیضی ناخوانا پشت برگ نخست و مهر حضرت آیت الله العظمی مرعشی نجفی رحمته الله پشت برگ دوم مشهود می‌باشد، نسخه رطوبت دیده و اندکی فرسوده گشته است.

شماره نسخه «۱۵۵۳۳/۱»

بصحة

۱۶۰. **الخلاف في الأحكام=مسائل الخلاف (۱)**

(فقه، عربی)

آغاز کتاب: «بسملة، الحمد لله حقّ حمده و الصّلاة على خیرته من خلقه، محمد و آله الطّاهرين من عترته، ائمة الهدى الأبرار و سلّم تسليماً، سألتكم الله إملاء مسائل الخلاف بیننا و بین من خالفنا من جميع الفقهاء...»

آغاز نسخه: «بسملة، کتاب البيوع، مسألة: بيع خيار الرؤية صحيح و صورته أن يقول بعتك هذا الثواب الذي في الصّرف و الصّلى...»

انجام: «أما حرمة الإستيلاء لكلّ حال و لا يجوز له التصرفّ فيها بوجه، دليلنا ما قلناه في المسألة الأولى و أمّا كونها أمّ ولد فانّ طريقة الإشتقاق و هذه قد ولدت منه فینبغی أن سمی بذلك...»

گزارش متن: کتاب فقهی مهمی است از تألیفات شیخ الطائفه، در بیان مسائل فقهی اختلافی میان مذاهب اسلامی، امروزه بدین موضوع، فقه تطبیقی یا فقه مقارن می‌گویند، شیخ اولین شخصی است که به گونه‌ای بسیار جامع بدین امر مبادرت نموده و پس از ایشان علامه حلی دو اثر مهم خود به نام تذکرة الفقهاء و مختلف الشیعة را در این خصوص تألیف نموده است. مؤلف در مقدمه تصریح می‌کند که این کتاب را پس از تهذیب و استبصار به رشته تحریر درآورده است. نسخه‌های گوناگونی از این کتاب در کتابخانه‌ها موجود است و نخستین بار در سال (۱۳۷۰ق) به صورت سنگی در تهران از سوی کتاب فروشی محمدعلی علمی به چاپ رسید، و پس از آن بارها به چاپ رسیده است.

گزارش نسخه: □ ترقیمه: «تمت... وقت الظّهر یوم الثلاثاء تاسع عشرین من شهر رجب سنة ۱۰۴۷ فی مسجد من مساجد الغری...» □ نوع خط: نسخ □ تاریخ کتابت: رجب ۱۰۴۷ □ محل کتابت: نجف اشرف □ عنوانها و نشانیها: مشکى و بیشتر نانوشته است □ نوع کاغذ: شرقی □ تعداد برگ: ۳۰۹ □ تعداد سطر: ۲۱ □ اندازه متن: ۱۵×۹/۵ سانتیمتر □ اندازه جلد: ۲۰×۱۴ سانتیمتر □ نوع جلد: تیماج قهوه‌ای ضربی مجدول. ویژگیها: نسخه‌ای نفیس است، در حاشیه تصحیح شده، برخی عناوین در حواشی نگارش یافته، فهرست موضوعات کتاب در برگ نخست آمده، تملک مرتضی با مهر بیضی «محمد نبی الله علی ولی الله، عبده مرتضی الحسینی» و مهر کوچک بیضی «محمد بن قاسم» در برگ نخست آمده، نسخه رطوبت دیده و برخی برگها اندکی آفت دیده است.

منابع: الذریعة: ۲۳۵/۷؛ ریحانة الأدب: ۲۳۱/۵؛ فهرست کتابهای چاپی عربی: ۳۳۷.

شماره نسخه: «۱۱۵»

۱۶۱. **الخلافة في الأحكام=مسائل الخلافة (۲)** (فقه، عربی)

آغاز: «بسملة، کتاب إحياء الموات، مسألة، الأرضون العامرة في بلاد الإسلام التي لا تعرف لها صاحب معين للإمام خاصة و قال ابوحنيفة إنها تملك بالإحياء إذا أذن الإمام في ذلك...»

انجام: «همچون نسخه نخست»

گزارش نسخه: □ترقیمه: «و فرغ من كتابة هذا الجلد، تراب أقدام الطلاب عبدالقائم بن عبدالوهاب في الثامن عشر ذي قعدة الحرام من شهر ثمان و سبعين و تسعمائة» □نوع خط: نسخ □نام كاتب: عبدالقائم بن عبدالوهاب □تاریخ کتابت: ذي القعدة ۹۷۸ □عنوانها و نشانیها: قرمز □نوع کاغذ: شرقی □تعداد برگ: ۲۱۷ □تعداد سطر: ۲۱ □اندازه متن: ۱۰×۱۶/۵ سانتیمتر □اندازه جلد: ۱۸×۲۴/۵ سانتیمتر □نوع جلد: تیماج قهوه‌ای ضربی مجدول با ترنج گل و بوته.

ویژگیها: نسخه‌ای است نفیس، در حاشیه تصحیح شده و نسخه بدلهای با نشان «ل» دارد، تملک محمدحسین بن طاهر در برگ انجام آمده، مهر حضرت آیت‌الله العظمی مرعشی نجفی (رحمته الله) در برگ نخست و انجام دیده می‌شود.

شماره نسخه: «۶۵۱۸»

۱۶۲. **الخلافة في الأحكام=مسائل الخلافة (۳)** (فقه، عربی)

آغاز: «...الموضع أحرز منه مسألة الإبل اذا كانت مقطرة و كان سائقا لها فهی في حرز بلا خلاف و إن كان قائدا لها فلا يكون في حرز الإلهی زمامها في يده و به قال ابوحنيفة و قال الشافعی...»

انجام: «ما قلناه في المسألة الأولى و أمّا كونها أمّ ولد، فانّ طريقه الاشتقاق و هذه قد ولدت منه فينبغى أن نسمي بذلك، تمّ کتاب أمّهات الأولاد»

گزارش نسخه: □نوع خط: نسخ □تاریخ کتابت: ۶۵۰ ق □عنوانها و نشانیها: مشکی □نوع کاغذ: شرقی □تعداد برگ: ۱۳۷ □تعداد سطر: ۱۷ □اندازه متن: ۱۲×۱۸ سانتیمتر □اندازه جلد: ۱۷×۲۶ سانتیمتر □نوع جلد: تیماج قهوه‌ای ضربی با لچک ترنج و سرترنج گل و بوته.

ویژگیها: نفیس‌ترین نسخه موجود در جهان که بر سه تن از عالمان بزرگ شیعه خوانده شد که عبارتند از:

۱. محقق حلّی، جعفر بن سعید حلّی، صاحب کتاب شرایع الاسلام، به سال ۶۵۶ ق.
 ۲. یوسف بن مطهر حلّی پدر بزرگوار علامه حلّی به سال ۶۷۷ ق.
 ۳. مقابله‌ای وسیله یکی از علمای بزرگ دیگر به سال ۶۵۲ ق.
- صورت بلاغات در انجام چنین آمده است: «بلغت قراءة و شرعاً أیّده الله تعالی فی مجالس، آخرها یوم الإثنين مستهل صفر... خمسين، کتبه جعفر بن سعید»، «أنهأه أیّده الله تعالی قراءةً و بحثاً و سماعاً شرحه - أسعده الله تعالی فی الدارين - کتبه یوسف بن مطهر فی العشر الآخر من ربیع الأول سنة سبع و سبعین و ستمائة حامداً مصلياً»، «قوبل و صحّ بحسب الجهد و الطّاقة مقابلة صحيحة و كان آخر المقابلة آخر نهار یوم الخميس، ثالث عشر المحرم، اول سنة إثنين و خمسين و ستمائة، غفرالله لصاحبه و للتأظر فيه و لمن يراه و یقرأ أو سمعه أو یسمعه و لجمع...» نشان‌های «بلغت قراءة أیّده الله»، «بلغ عرضاً»، «بلغ معارضة» و جز اینها در بسیاری از برگها آمده است، در حاشیه تصحیح شده و اندکی حاشیه نویسی دارد، نسخه رطوبت دیده و برگ نخست نو نویس گردیده، حواشی چندین برگ در آغاز و انجام اندکی آسیب دیده و مرمت شده است.

شماره نسخه: «۱۲۵۰۱»

۱۶۳. **الخلافة في الأحكام = مسائل الخلافة (۴)** (فقه، عربی)
- آغاز: افتاده... «... یغسلهما لیس علی صحّته دلیل... مسألة: مسح الرأس دفعة واحدة و تکراره بدعة و قال ابوحنيفة: ترک التکرار أولى و قال الشافعی، المسنون ثلاث مرّات و به قال الأوزاعي و الثوری و قال ابن سیرین: یسمح دفعتین...»
- انجام: «مسألة، لایجوز الصّلاة علی الغایب بالنیّة و به قال أبوحنيفة و قال الشافعی یجوز ذلك، دلیلنا أنّ ثبوت ذلك یحتاج إلى دلیل شرعی و لیس فی الشرع ما یدلّ علیه و أمّا صلاة النبی ﷺ علی النجاشی، فأنما دعا له و الدعاء یسمی صلاة.»
- گزارش متن: نسخه موجود شامل کتابهای طهارت و صلاة است.

گزارش نسخه: [نوع خط: نسخ [تاریخ کتابت: ربیع الاول ۹۸۳ [عنوانها و نشانیها: قرمز [نوع کاغذ: شرقی [تعداد برگ: ۱۷۰ [تعداد سطر: ۲۱ [اندازه متن: ۱۷×۱۱ سانتیمتر [اندازه جلد: ندارد [نوع جلد: ندارد.

ویژگیها: نسخه‌ای است نفیس، در حاشیه تصحیح و با نشان «بلغ قبلاً و بلغ قبلاً إلا ما شدّ عنه البصر و حسّ عنه التّظر و الحمد لله ربّ العالمین» مقابله شده، برگ آغازین و چند برگ از انجام آسیب دیده سپس مرمت شده، تملک محمد مهدی حسنی، حسینی طباطبائی» در برگ نخست و تملک «نظام‌الدین بن عبدالحق حسینی» با مهر مربع ناخوانا، در برگ پایانی آمده است.

شماره نسخه: «۱۴۹۱۷»

۱۶۴. **الخلافة في الأحكام = مسائل الخلاف (۵)** (فقه، عربی)

آغاز: «مسألة: بيع خيار الرؤية صحيح و صفته أن يقول: بعتك هذا الذي في كمي او في الصندوق...».

انجام: «دلینا إجماع الفرقة و أخبارهم و الخبر الّذی قدّمناه يدلّ علی ما قلناه أيضاً. تمّ کتاب القسمة و هو آخر الجزء الثّانی و يتلوه في الجزء الثّالث کتاب الخلع إن شاء الله تعالی».

گزارش نسخه: [ترقیمه: «وافق الفراغ منه يوم الثلثا سلخ جمادى الأولى سنة خمس و تسعين و خمسمائة، قوبل فصح حسب الجهد و الطاقة و ذلك بنسخة خير الموجود و الحمد لله ربّ العالمین.» [نوع خط: نسخ قدیم [تاریخ کتابت: سال ۵۹۵ هـ [عنوانها و نشانیها: مشکی [نوع کاغذ: شرقی [تعداد برگ: ۲۲۴ [تعداد سطر: ۲۲ [اندازه متن: ۲۰×۱۲ سانتیمتر [اندازه جلد: ۲۵×۱۷ سانتیمتر [نوع جلد: چرم قهوه‌ای روشن ضربی با ترنج و سرترنج، مجدول.

ویژگیها: نسخه‌ای است بسیار کهن، نفیس و ارزشمند، در حاشیه علامت تصحیح دارد که با نسخه صحیح دیگری مقابله شده است. دارای تملک با مهر بیضی با سجع: «عبده الراجی، ابوتراب بن احمد» برگ آغاز، نونویس شده و برگ پایانی دارای یادداشتهای گوناگون و کهن است.

شماره نسخه: «۱۴۲۲۴»

۱۶۵. الرجال=کتاب الأبواب (۱) (رجال، عربی)

آغاز: «بسملة، الحمد لله حق حمده و الصلاة على خير خلقه محمد و آله الطاهرين من عترته و سلم تسليمًا، أما بعد، فإني قد أجبته إلى ما تكرر سؤال الشيخ الفاضل فيه جمع كتاب يشتمل على أسماء الرجال الذين رووا عن النبي ﷺ و عن الأئمة عليهم السلام من بعده الى زمن القائم عجل الله فرجه...»

انجام: «باب النساء، فاطمة بنت هارون بن موسى بن الفرات، روى عنها التلعكبرى، قالت: سمعت جدى موسى بن الفرات يقول: حدثنى محمد بن أبى عمير بكتاب عبدالله بن على الحلبي و لم يسمع منها غير هذا الباب.»

گزارش متن: کتاب مهمّ رجالی است که اسامی اصحاب حضرت رسول صلوات الله عليه و آله و ائمه هدی علیه السلام را بدون توجه به اعتقادات آنها، به ترتیب حروف الفبا در ابواب گوناگون، آورده و مشخصات برخی از راویان را بیان کرده و به لحاظ آنکه اصحاب هر یک از معصومین علیه السلام را در بابی بیان کرده از این رو به کتاب الأبواب نیز نامیده شده است، نسخه‌های گوناگونی از این کتاب در برخی کتابخانه‌ها موجود است، این کتاب به سال (۱۳۸۱ق) در نجف اشرف به صورت سربی با تحقیق سید محمدصادق بحر العلوم به چاپ رسیده است.

گزارش نسخه: □ نوع خط: □ نسخ □ تاریخ کتابت: □ ربیع الثانی ۱۰۸۸ □ عنوانها و نشانیها: □ قرمز □ نوع کاغذ: □ شرقی □ تعداد برگ: □ ۱۱۵ □ تعداد سطر: □ ۲۱ □ اندازه متن: □ ۸×۱۴ سانتیمتر □ اندازه جلد: □ ۱۳×۱۹ سانتیمتر □ نوع جلد: □ مشمّع قهوه‌ای، عطف: □ تیماج قهوه‌ای تیره. □ ویژگیها: □ در حاشیه تصحیح شده، فهرست ابواب روی برگ نخست آمده، برخی عناوین به قرمز در حاشیه نگارش یافته، اندکی حاشیه نویسی دارد، نسخه اندکی فرسوده شده و اندکی آسیب دیده و مرمت شده است.

منابع: □ الذریعة: □ ۱۲۰/۱۰؛ □ فهرست کتابهای چاپی و عربی: □ ۴۰۱-۴۰۲.

شماره نسخه: «۳۶۵۳»

۱۶۶. الرجال=کتاب الأبواب (۲) (رجال، عربی)

آغاز و انجام: «همچون نسخه نخست»

گزارش نسخه: □ نوع خط: □ نسخ □ نام کاتب: □ صالح بن حسن بن فضل بن محمد بن فضل عباسی مطلبی جزائری □ تاریخ کتابت: □ جمادی الأوّل ۱۰۱۷ □ محل کتابت:

نصف اشرف «۲۱الف» عنوانها و نشانیها: قرمز □ نوع کاغذ: شرقی □ تعداد برگ: ۸۷
«۲۳ب - ۱۰۹الف» □ اندازه متن: ۱۶×۵/۱۰ سانتیمتر □ اندازه جلد: ۲۰/۵×۱۵
سانتیمتر □ نوع جلد: مشمع مشکی، عطف: تیماج مشکی.
ویژگیها: نسخه‌ای است نفیس، در حاشیه تصحیح شده، اندکی حاشیه نویسی
دارد، نسخه بدلها با نشان «خ ل» در حواشی نگارش یافته، آثار چربی بر فراز برگها
دیده می‌شود، نسخه اندکی فرسوده شده و برخی برگها رطوبت دیده است.
شماره نسخه: «۴۷۹۵/۲»

۱۶۷. الرجال=کتاب الأبواب (۳) (رجال، عربی)

آغاز و انجام: «همچون نسخه نخست»
گزارش نسخه: □ ترقیمه: «تم کتاب رجال الشیخ الكامل قدوة المشایخ وارث علم
الأولین شیخ ابی جعفر الطوسی، طاب الله ثراه علی ید أقل العباد، ابراهیم بن یوسف،
کلب السبب الثانی، یوم السبت فی سلخ فی یوم الأربعاء ثامن شهر جمادی الثانی سنة
ألف و عشرة» □ نوع خط: نسخ □ نام کاتب: ابراهیم بن یوسف □ تاریخ کتابت: ربیع
الثانی ۱۰۱۰ □ عنوانها و نشانیها: قرمز □ نوع کاغذ: شرقی □ تعداد برگ: ۱۰۷
(۲۴۴ب - ۳۵۰الف) □ تعداد سطر: ۱۵ □ اندازه متن: ۵/۱۲×۸ سانتیمتر □ اندازه جلد:
۲۰/۵×۱۴ سانتیمتر □ نوع جلد: تیماج دارچینی ضربی با ترنج گل و بوته.
ویژگیها: نسخه‌ای نفیس، در حاشیه تصحیح شده، اندکی حاشیه نویسی دارد، نسخه
بدلها با نشان «بدل» در حاشیه نگارش یافته، عناوین با قرمز در حواشی آمده، حاشیه
برگها اندکی رطوبت دیده، برخی عبارات حواشی در اثر برش نابجا از میان رفته است.
شماره نسخه: «۵۳۸۱/۲»

۱۶۸. الرجال=کتاب الأبواب (۴) (رجال، عربی)

آغاز و انجام: «همچون نسخه نخست»
گزارش نسخه: □ نوع خط: نسخ □ تاریخ کتابت: ذی الحجة ۱۲۱۷ «۱۶۴ب»
□ عنوانها و نشانیها: قرمز □ نوع کاغذ: شرقی □ تعداد برگ: ۹۶ (۱ب - ۹۶الف)

□ تعداد سطر: ۲۱ □ اندازه متن: ۷/۵ × ۱۲/۵ سانتیمتر □ اندازه جلد: ۱۲/۵ × ۱۸ سانتیمتر □ نوع جلد: تیماج قرمز.

ویژگیها: حاشیه نویسی از حجة الاسلام سید محمدباقر شفیق با نشان «محمدباقر الموسوی» دارد، در حاشیه وسیله کاتب نسخه تصحیح شده، نسخه بدنها با نشان «خ ل» در حاشیه نگارش یافته است. افزودگیهایی روی برگ نخست همراه تملک مرحوم شفیق با مهر بیضی «محمدباقر بن محمدنقی الموسوی» آمده است. شماره نسخه: «۶۰۵۸/۱»

۱۶۹. عده الأصول (۱) (اصول فقه، عربی)

آغاز: «بسملة، الحمد لله وحده و الصلاة على خير خلقه محمد و آله الطيبين، قد سألتكم أيدكم الله إيماء مختصر في أصول الفقه يحيط جميع أبوابه على سبيل الإيجاز و الإختصار على ما تقتضيه مذاهبنا و توجيه أصولنا... في ماهية أصول الفقه و إنقسامها و كيفية ترتيب أبوابها، أصول الفقه، هي أدلة الفقه...»
انجام: «و هذا بين، و الجواب عن الشبهة السادسة و هو قولهم إذا أطلق الأمر فقد أوجب إعتقاد لزوم المأمور...» ناقم.

گزارش نسخه: □ نوع خط: نسخ □ تاریخ کتابت: سده ۱۳ ق □ عنوانها و نشانها: قرمز، بیشتر نانوشته □ نوع کاغذ: فرنگی آهار مهره زده □ تعداد برگ: ۱۷۵ (۱۰۶ ب - ۲۸۰ ب) □ تعداد سطر: ۱۷ □ اندازه متن: ۸/۵ × ۱۴/۵ سانتیمتر □ اندازه جلد: ۱۵ × ۲۱ سانتیمتر □ نوع جلد: تیماج عسلی.
ویژگیها: در حاشیه تصحیح شده، اندکی حاشیه نویسی دارد، بیشتر حواشی نانوشته مانده است.

شماره نسخه: «۱۴۲/۳»

۱۷۰. عده الأصول (۲) (اصول فقه، عربی)

آغاز: «همچون نسخه نخست»
انجام: «و اما المباحات، فقد بينا أن طريق العلم بها كلها الشرع على ما مضى القول فيها على مذاهبنا في الوقف، قد ذكرنا في هذا الكتاب جملة موجزة في كل باب بأخصر»

ما خصرنا و لو شرحنا فی شرح ذلک لطلال الکتاب و فیما لخصناه کفایة لمن ضبط هذا الفن و تنبه بذلك علی ما عدها...»

گزارش نسخه: □ترقیمه: «و قد فرغت من تسوید هذه التسخة الشریفة...
 محمدسعید بن علی بن سعید بن الحسین الحسینی التتکابنی فی غرة جمادی الأولى فی سنة ۱۳۱۱» □نوع خط: نسخ □نام کاتب: محمدسعید بن علی بن سعید بن حسین حسینی تتکابنی □تاریخ کتابت: جمادی الأول ۱۳۱۱ □عنوانها و نشانیها: قرمز □نوع کاغذ: فرنگی □تعداد برگ: ۳۰۴ □تعداد سطر: ۱۷ □اندازه متن: ۷/۵×۱۳ سانتیمتر □اندازه جلد: ۱۳×۱۹ سانتیمتر □نوع جلد: تیماج مشکى ضربی با ترنج گل و بوته. ویزگیها: در حاشیه تصحیح و با نشان «بلغ المقابلة» مقابله گردیده برخی عناوین در حاشیه نگارش یافته اندکی حاشیه نویسی دارد، مقابله نامه نسخه، وسیله کاتب آن در انجام جزء اول و دوم چنین آمده است «قد بلغت المقابلة بقدر الوسع و الطاقاة بید محرره الحاطی الجانی، سعید بن علی الحسینی التتکابنی ۱۳۱۱» مهر بیضی کاتب با سجع «عیده الرّاجی محمدسعید الحسینی» در انجام جزء اول و دوم آمده، مهر حضرت آیت الله العظمی مرعشی نجفی رحمته الله در برگ نخست و انجام آمده است. افزودگیهای شامل نماز اعرابی و اسامی برخی از فقهای شیعه در انجام نگارش یافته است.
 شماره نسخه: «۵۱۴۰»

(اصول فقه، عربی)

۱۷۱. عده الأصول (۳)

آغاز: «همچون نسخه نخست»

انجام: «همچون نسخه شماره ۵۱۴۰»

گزارش نسخه: □ترقیمه: «لقد فرغت من کتابته خامس شهر ربیع الثانی من شهور سنة ۱۲۲۶، العبد الفقیر الجانی علی محمد الریزى اللنجانی، متّع الله بهذا الکتاب مستکتبه مولانا، ملا علی محمد الطهرانی سلمه الله فی الدّارین، بحقّ محمد و آله» □نوع خط: نسخ □نام کاتب: علی محمد ریزی لنجانی □تاریخ کتابت: ربیع الثانی ۱۲۲۶ □عنوانها و نشانیها: قرمز و برخی نانوشته □نوع کاغذ: فرنگی آهار مهره زده □تعداد برگ: ۱۰۰ (۲۹۷ب - ۳۹۶ب) □تعداد سطر: ۲۸ □اندازه متن: ۲۱/۵×۲۱/۵ سانتیمتر

اندازه جلد: ۲۹×۲۰ سانتیمتر □ نوع جلد: تیماج حنایی ضربی مجدول با لچک ترنج و سرترنج گل و بوته.

ویژگیها: در حاشیه تصحیح شده، حواشی نانوشتته مانده است.

شماره نسخه: «۵۲۹۵/۳»

۱۷۲. عَدَّةُ الْأُصُولِ (۴) (اصول فقه، عربی)

آغاز: «همچون نسخه نخست»

انجام: «لأنه إن لم يكن أحد هذين أدنى إلى أن لا يكون للمكلف طريق يعلم به ما هو مصلحة له و ذلك لا يجوز و منها أن يكون المخبر عنه مما لو كان على ما تناوله الخبر...» ناتمام.

گزارش متن: نسخه موجود، بخشی از ابتداء کتاب است.

گزارش نسخه: □ نوع خط: نستعلیق □ تاریخ کتابت: سده ۱۲ ق □ عنوانها و نشانیها: مشکی □ نوع کاغذ: شرقی □ تعداد برگ: ۶۳ (۱۲۸ ب - ۱۹۰ الف) □ تعداد سطر: ۱۲ □ اندازه متن: ۱۲×۷ سانتیمتر □ اندازه جلد: ۱۹×۱۲/۵ سانتیمتر □ نوع جلد: تیماج قهوه‌ای.

ویژگیها: در حاشیه تصحیح شده و حاشیه نویسی با نشان «ش م س مدظله، ۱۲» دارد.

شماره نسخه: «۶۳۳۹»

۱۷۳. عَدَّةُ الْأُصُولِ (۵) (اصول فقه، عربی)

آغاز: «بسملة، الحمد لله وحده... قد سألتكم أيّدكم الله إيماء مختصر في أصول الفقه يحيط بجميع أبوابه على وجه الإختصار و الإيجاز على ما تقتضيه مذاهبنا و توجه أصولنا...».

انجام: «قد ذكرنا في هذا الكتاب و فيما لخصناه كفاية لمن ضبط هذا الفن و تنبيه بذلك على ما عداه و نسأل الله تعالى أن يجعله خالصاً لوجهه و ينفعنا بذلك و من نظر فيه...».

گزارش نسخه: □ نوع خط: نسخ معرب □ تاریخ کتابت: ۱۰۴۷ ق □ محل کتابت: مکه مکرمه □ عنوانها و نشانیها: قرمز □ نوع کاغذ: فرنگی □ تعداد برگ: ۱۲۴ □ تعداد سطر: ۳۲ □ اندازه متن: ۱۳×۲۱/۵ سانتیمتر □ اندازه جلد: ۲۲×۳۱ سانتیمتر □ نوع جلد: مشمع قهوه‌ای، عطف: تیماج قهوه‌ای تیره.

ویژگیها: نسخه‌ای نفیس است و در مکه مکرمه از روی نسخه‌ای به خط حسن بن علی بن محمد مؤدب^۱ ۵۱۰ هجری کتابت شده، در حاشیه تصحیح شده و با نشان «بلغ سماعاً بحمدالله تعالی و بلغ قرائةً بحمدالله تعالی» مقابله گردیده، نسخه بدوها با نشان «خ ل» در حواشی نگاشته شده، اندکی حاشیه‌نویسی دارد و عناوین مباحث در حواشی آمده است. وقف‌نامه نسخه با تولیت محمد علی همراه سه مهر بیضی «عبدہ الرّاجی محمد علی» در برگ نخست و مهر مربع «العبد محمد علی» در برگ پایانی آمده است. نسخه آفت دیده و حاشیه زرین برگها آسیب دیده سپس وصالی گردیده است، آثار رطوبت به برخی از برگها سرایت نموده است.

شماره نسخه: «۱۴۵۲۳»

۱۷۴. الغیبة (۱)

(عقاید، عربی)

آغاز: «بسملة، الحمد لله الذی هدانا لحدیة و وفقنا للتمسک بدینة و الإنقیاد لسبیلہ و لم یجعلنا من الجاهدین لنعمته المنکرین لطولہ... أمّا بعد، فإتی مجیب إلی ما رسمه الشیخ... من إملاء کلام فی غیبة صاحب الزّمان و سبب غیبتہ و العلة التي لأجلها طالت غیبتہ و إمتدّ إستتاره...»

انجام: «و لو شککنا لم تنفضل من الناووسیة و الکیسانیة و العلات و المفوضة الذین خالفوا فی موت من تقدّم من آبائہ علیہم السلام...» ناقم.

گزارش متن: کتابی اعتقادی است، پیرامون غیبت حضرت ولی عصر عجلت فرجه و اثبات وجود و علت غیبت آن حضرت که به درخواست فردی که در مقدمه به نام وی تصریح نشده، تألیف شده است، نسخه‌های گوناگونی از این کتاب در کتابخانه‌ها

۱. ظاهراً وی از بزرگان علمای شیعه قم در اواخر سده ۵ و اوایل سده ۶ هجری بوده است. در این خاندان چند عالم برجسته وجود داشته از جمله حسین بن حسن مؤدب قمی کاتب یکی از کهن‌ترین و نفیس‌ترین نسخه‌های نهج البلاغه که در این کتابخانه بزرگ موجود و در سال ۵۶۹ هجری کتابت کرده است. این نسخه در عصر صفوی در کتابخانه مرحوم مولی عبدالله افندی اصفهانی مؤلف کتاب شریف ریاض العلماء قرار داشته و خود در این کتاب ج ۲، ص ۴۳ بدان تصریح نموده است. کتاب ریاض العلماء برای نخستین بار از سوی واحد انتشارات این کتابخانه بزرگ در ۷ جلد سالهای قبل چاپ و منتشر گردیده است.

موجود است و به سال ۱۳۲۳ق، به صورت سنگی در تهران و سال ۱۳۲۴ق، در تبریز و در سال ۱۳۸۵ق با مقدمه مرحوم آقا بزرگ تهرانی در تهران به چاپ رسیده است. گزارش نسخه: □ نوع خط: نسخ □ تاریخ کتابت: ۱۰۵۶ق □ عنوانها و نشانیها: قرمز و مشکی □ نوع کاغذ: فرنگی نخودی □ تعداد برگ: ۸ (۵۰ب - ۵۷الف) □ تعداد سطر: ۲۴ □ اندازه متن: ۱۲×۱۵/۵ سانتیمتر □ اندازه جلد: ۱۷×۲۰/۵ سانتیمتر □ نوع جلد: کاغذ کبود، عطف: تیماج قهوه‌ای.

ویژگیها: حواشی نانوشته مانده، حاشیه برگها اندکی فرسوده شده است.

منابع: الذریعة: ۷۹/۱۶؛ فهرست کتابهای چاپی عربی: ۶۵۲.

شماره نسخه: «۳۶۹۴/۸»

۱۷۵. الغيبة (۲)

(عقاید، عربی)

آغاز: «همچون نسخه نخست»

انجام: «فضل بن شاذان عن الحسن بن محبوب عن عمرو بن أبي المقدم عن جابر الجعفی قال: سمعت أبا جعفر عليه السلام يقول: والله ليملكنّ منّا أهل البيت رجل بعد موته ثلاثمائة سنة، يزداد تسعاً، قلت: متى يكون ذلك؟ قال: بعد القائم عليه السلام، وكم يقوم القائم في عالمه؟ قال تسع عشرة سنة ثم يخرج المنتصر، فيطلب بدم الحسين ودماء أصحابه فيقتل و يسبى حتى يخرج السفّاح.»

گزارش نسخه: □ ترقیمه: «و كان الفراغ من سعادة إنتساخه بيد... يحيى بن محمدشفيع الإصفهانی في أوایل ليلة السابع من شهر جمادى الأولى من شهر سنة إثنين وعشرين و ثلاثمائة بعد الألف من الهجرة المقدسة النبوية على هاجرها ألف ألف سلام في داری في إصبهان...» □ نوع خط: نستعلیق □ نام کاتب: يحيى بن محمدشفيع اصفهانی □ تاریخ کتابت: جمادى الأولى ۱۳۲۰ □ محل کتابت: اصفهان □ عنوانها و نشانیها: قرمز □ نوع کاغذ: فرنگی □ تعداد برگ: ۱۱۴ □ تعداد سطر: ۲۲ □ اندازه متن: ۱۰/۵×۲۰ سانتیمتر □ اندازه جلد: ۱۷×۲۵/۵ سانتیمتر □ نوع جلد: تیماج عسلی ضربی مجدول.

ویژگیها: حاشیه نویسی از کاتب نسخه و سایرین دارد، عناوین به قرمز در حواشی نگارش یافته، رساله‌ای کوتاه از کاتب نسخه در موضوع میراث، قبل از برگ نخست آمده است.

شماره نسخه: «۵۴۸۰»

۱۷۶. الفهرست (۱)

(رجال، عربی)

آغاز: «بِسْمِ اللَّهِ الْحَمْدُ لِلَّهِ وَلِيَّ الْحَمْدِ وَ مُسْتَحَقَّهُ وَ صَلَّى اللَّهُ عَلَيَّ خَيْرَ تَهٍ مِنْ خَلْقِهِ مُحَمَّدٍ وَ الْأَطْيَابِ مِنْ أُرُومَتِهِ وَ سَلَّمَ تَسْلِيمًا أَمَّا بَعْدُ، فَإِنِّي لَمَّا رَأَيْتُ جَمَاعَةَ مِنْ شَيْوِخِ طَائِفَتِنَا مِنْ أَصْحَابِ الْحَدِيثِ عَمِلُوا فِهْرَسْتِ كَتَبَ أَصْحَابُنَا وَ مَا صَتَّفُوهُ مِنَ التَّصَانِيفِ وَ رَوَّهَ مِنَ الْأَصُولِ وَ لَمْ أَجِدْ مِنْهُمْ أَحَدًا إِسْتَوْفَى ذَلِكَ وَ لِأَذْكَرَهُ أَكْثَرَهُ...»

انجام: «ابن ابی اویس، له کتاب، أَخْبَرْنَا جَمَاعَةَ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عَلِيِّ بْنِ الْحُسَيْنِ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ مُوسَى عَنْ أَبِي مُوسَى الْكُوفِيِّ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ أَيُّوبَ وَ الْحَسَنِ بْنِ عَلِيِّ بْنِ زِيَادٍ عَنْ أَبِي أُوَيْسِ بْنِ عَصَامٍ لَهُ نَوَادِرٌ، أَخْبَرْنَا جَمَاعَةَ عَنْ أَبِي الْمُفَضَّلِ عَنْ حَمِيدِ بْنِ عَصَامٍ». گزارش متن: یکی از منابع مهم رجالی شیعه است که علاوه بر بیان حالات راویان احادیث شیعه از لحاظ موثق و غیر موثق بودن به تألیفات آنان نیز پرداخته، نسخه‌های گوناگونی از این کتاب در کتابخانه‌ها موجود می‌باشد و بارها به چاپ رسیده است.

گزارش نسخه: □ترقیمه: «تَمَّتِ الْكِتَابُ... فِي لَيْلَةِ الْأَحَدِ لَيْلَةَ ثَانِي وَ الْعِشْرِينَ مِنْ شَهْرِ رَمَضَانَ الْمُبَارَكِ» □نوع خط: نسخ و نستعلیق □نام کاتب: محمدباقر بن علی اکبر حسینی □تاریخ کتابت: رمضان ۱۰۱۶ □عنوانها و نشانیها: قرمز □نوع کاغذ: شرقی نخودی □تعداد برگ: ۸۷ (۳ ب - ۸۹ الف) □تعداد سطر: ۱۶ □اندازه متن: ۱۴×۷/۵ سانتیمتر □اندازه جلد: ۱۹×۱۴ سانتیمتر □نوع جلد: تیماج سبز تیره ضربی مجدول.

ویژگیها: نسخه‌ای است نفیس، در حاشیه تصحیح و با عبارت «بلغ قراءة أیده الله تعالی» مقابله گردیده، کتابت چهارده برگ نخست با بقیه متفاوت است، حاشیه برگها فرسوده شده و برخی اندکی آسیب دیده و مرمت شده، افزودگیهایی در فوائد رجالی قبل از برگ نخست آمده، تملک محمدابراهیم بن شمس‌الدین بن قوام‌الدین بن نصیرالدین بن جمال‌الدین، الحسینی المرعشی الحائری به تاریخ ۱۲۳۰ق،

که صورت آن به خط حضرت آیت‌الله العظمی مرعشی نجفی رحمته الله پس از انجام و آخر مجموعه آمده و تملک علی بن علی الشریف با مهر مربع «و رفعناه مکاناً علیاً» و مهر بیضی «المذنب، مطلب الحسینی» در برگ نخست آمده است.

منابع: الذریعه: ۳۸۴/۱۶؛ فهرست کتابهای چاپی و عربی: ۶۸۶-۶۸۷.

شماره نسخه: «۱۴۵۷/۱»

۱۷۷. الفهرست (۲) (رجال، عربی)

آغاز و انجام: «همچون نسخه نخست».

گزارش نسخه: [ترقیمه: «تمت... علی ید ابن محمدعلی همدانی محمدجعفر فی یوم الثلثا من شهر ربیع الأول من شهر سنة ۱۲۲۹»] [نوع خط: نسخ] [نام کاتب: محمدجعفر بن محمدعلی همدانی] [تاریخ کتابت: ربیع الاول ۱۲۲۹] [محل کتابت: اصفهان «۶۴ب»] [عنوانها و نشانیها: قرمز] [نوع کاغذ: فرنگی آهار مهره زده] [تعداد برگ: ۴۳ (۱ب - ۴۳الف)] [تعداد سطر: ۲۴] [اندازه متن: ۹×۱۵/۵ سانتیمتر] [اندازه جلد: ۱۵×۲۱/۵ سانتیمتر] [نوع جلد: تیماج مشکی ضربی با ترنج گل و بوته].

ویژگیها: در حاشیه تصحیح شده اندکی حاشیه نویسی دارد، نسخه بدلها با نشان «خ ل» در حواشی نگارش یافته، فهرست رساله‌های مجموعه قبل از برگ نخست آمده است.

شماره نسخه: «۲۵۴۸/۱»

۱۷۸. الفهرست (۳) (رجال، عربی)

آغاز و انجام: «همچون نسخه نخست»

گزارش نسخه: [ترقیمه: «و کان فراغ قلم... صالح بن یوسف بن محمد بن یوسف بن سعید بن یوسف الأوالی البحرانی المقشاعی مولداً، یوم الأربعاء ثالث شهر ربیع الاول من سنة تسعين و تسعمائه نبویة علی مهاجرها...»] [نوع خط: نستعلیق] [نام کاتب: صالح بن یوسف بن محمد بن یوسف بن سعید بن یوسف اوالی بحرانی مقشاعی] [تاریخ کتابت: ربیع الاول ۹۹۰] [عنوانها و نشانیها: قرمز] [نوع کاغذ: شرقی]

تعداد برگ: ۱۰۰ □ تعداد سطر: ۱۷ □ اندازه متن: ۷×۱۵/۵ سانتیمتر □ اندازه جلد: ۱۲×۲۱/۵ سانتیمتر □ نوع جلد: تیماج زرشکی ضربی با ترنج گل و بوته.

ویژگیها: نسخه‌ای است نفیس، در حاشیه تصحیح شد، از روی نسخه ابن ادریس که آن هم از روی نسخه‌ای که نظام الشرف ابوالحسن عریضی با نسخه مؤلف مقابله کرده بوده، کتابت شده، نسخه بدلها با نشان «خ ل» در حاشیه نگارش یافته، عناوین مباحث به قرمز در حاشیه آمده، فهرست اعلام کتاب و مشیخه تهذیب الأحکام به تاریخ ۱۱۱۹ق، قبل آغاز آمده، تملک طالب بن ابراهیم نظام‌آبادی به تاریخ چهارشنبه ۲۵ جمادی الاول ۱۰۸۲ و تملک محمدزمان حسینی به تاریخ جمعه دهم شعبان ۱۰۶۹ و هبه نامه کتاب بر فرزندش امین الدین حسین با مهر بیضی «عبده محمد زمان الحسینی» و تملک عبدالله با مهر بیضی وی، و مهر مربع «صراط علی حق» نسکه، عبده ابراهیم الحسینی» روی برگ نخست دیده می‌شود، حاشیه برگها اندکی فرسوده شده است.

شماره نسخه: «۳۷۰۱»

(رجال، عربی)

۱۷۹. الفهرست (۴)

آغاز و انجام: «همچون نسخه نخست»

گزارش نسخه: □ نوع خط: نسخ □ نام کاتب: محمدسعید بن شیخ امین‌الدین □ تاریخ کتابت: سده ۱۱ق □ عنوانها و نشانیها: قرمز □ نوع کاغذ: شرقی آهار مهره زده □ تعداد برگ: ۱۲۲ (۱ب - ۱۲۲ب) □ تعداد سطر: ۱۵ □ اندازه متن: ۵×۱۱/۵ سانتیمتر □ اندازه جلد: ۱۲×۱۹/۵ سانتیمتر □ نوع جلد: تیماج قهوه‌ای تیره ضربی با ترنج گل و بوته.

ویژگیها: در حاشیه تصحیح شده نسخه بدلها با نشان «ل» در حاشیه نگارش یافته، نسخ اندکی رطوبت دیده پس از انجام نسخه اسامی برخی از فقها وسیله کاتب نسخه بر متن افزوده شده است. تملک بدون نام با مهر بیضی «عبده محمدصادق بن محمدحسین حسینی» روی برگ نخست آمده است.

شماره نسخه: «۴۹۱۰/۱»

۱۸۰. الفهرست (۵) (رجال، عربی)

آغاز و انجام: «همچون نسخه نخست»

گزارش نسخه: □نوع خط: نستعلیق □تاریخ کتابت: سده ۱۳ق □عنوانها و نشانیها: قرمز و مشکی □نوع کاغذ: فرنگی □تعداد برگ: ۳۴ (۲۰۳ب - ۲۳۶الف) □تعداد سطر: ۲۴ □اندازه متن: ۱۱×۱۵ سانتیمتر □اندازه جلد: ۱۵×۲۲ سانتیمتر □نوع جلد: مشمّع قهوه‌ای، عطف: تیماج قهوه‌ای تیره.

ویژگیها: در حاشیه تصحیح شده، نسخه بدلها با نشان «خ ل» در حاشیه نگارش یافته، اندکی حاشیه نویسی دارد. حواشی برگها اندکی رطوبت دیده است.

شماره نسخه: «۵۷۰۳»

۱۸۱. الفهرست (۶) (رجال، عربی)

آغاز و انجام: «همچون نسخه نخست»

گزارش نسخه: □ترقیمه: «تمت بعون الله و حسن توفيقه في يوم الثلاثاء، الرابع من شهر ذي الحجة الحرام لسنة سبع عشرة و مأتين بعد الألف من الهجرة النبوية عليه و آله ألف تحية» □نوع خط: نسخ □تاریخ کتابت: ذی الحجة ۱۲۲۷ □عنوانها و نشانیها: قرمز □نوع کاغذ: فرنگی □تعداد برگ: ۶۸ (۹۷ب - ۱۶۴ب) □تعداد سطر: ۲۰ □اندازه متن: ۸×۱۳ سانتیمتر □اندازه جلد: ۱۲/۵×۱۸ سانتیمتر □نوع جلد: تیماج قرمز.

ویژگیها: در حاشیه تصحیح شده، نسخه بدلها با نشان «نسخه بدل» در حاشیه نگارش یافته، حاشیه نویسی از حجة الاسلام شفیق با نشان «محمدباقر الموسوی» دارد، عناوین به قرمز در حواشی آمده، مهر حضرت آیت الله العظمی مرعشی نجفی رحمته الله روی برگ انجام دیده می‌شود، ولادت و وفات برخی از عالمان شیعه پس از انجام افزوده شده است.

شماره نسخه: «۶۰۵۸/۲»

۱۸۲. الفهرست (۷) (رجال، عربی)

آغاز و انجام: «همچون نسخه نخست»

گزارش نسخه: □ترقیمه: «قد فرغت من تسويده... عبدالله بن حسين التستري في الثالث من شهر ربيع الثاني سنة سبع و ثمانين و تسعمائة الهجرية، في قرية عيننا

من جبل عامل...» □ نوع خط: شکسته نستعلیق □ نام کاتب: عبدالله بن حسین شوشتری □ تاریخ کتابت: ربیع الثانی ۹۸۷ □ محل کتابت: روستای عینا، جبل عامل □ عنوانها و نشانیها: قرمز □ نوع کاغذ: فرنگی □ تعداد برگ: ۵۱ (۱ب - ۵۱الف) □ تعداد سطر: ۱۸ □ اندازه متن: ۸/۵ × ۱۴ سانتیمتر □ اندازه جلد: ۱۱ × ۲۱ سانتیمتر □ نوع جلد: تیماج قهوه‌ای ضربی مجدول، عطف: تیماج قهوه‌ای تیره. ویژگیها: نسخه‌ای است نفیس، در حاشیه تصحیح شده، اندکی حاشیه نویسی از حضرت آیت الله العظمی مرعشی نجفی رحمته الله و دیگران دارد، برخی عناوین در حواشی نگارش یافته، افزودگیهایی در موضوع رساله روی برگ نخست آمده، مهر حضرت آیت الله العظمی مرعشی نجفی رحمته الله در برگ آغاز و انجام آمده است. شماره نسخه: «۶۹۳۹/۱»

۱۸۳. الفهرست (۸) (رجال، عربی)

آغاز و انجام: «همچون نسخه نخست»

گزارش نسخه: □ ترقیمه: «كان الفراغ منه في الليلة السابعة عشر من شهر ذي القعدة أحد شهور سنة الحادية والعشرين بعد الألف، بقلم علي بن عید و لا تكتب بيدك غير شيء سرّك في القيامة أن تراه و ما من كاتب إلا و يلقا غداً في الحشر ما كتبت يداه» □ نوع خط: نسخ □ نام کاتب: علی بن عید □ تاریخ کتابت: ذی القعدة ۱۰۲۱ □ عنوانها و نشانیها: قرمز □ نوع کاغذ: فرنگی آهار مهره زده □ تعداد برگ: ۶۲ (۱ب - ۶۲الف) □ تعداد سطر: ۱۹ □ اندازه متن: ۱۱ × ۱۵ سانتیمتر □ اندازه جلد: ۱۵/۵ × ۲۱ سانتیمتر □ نوع جلد: تیماج قهوه‌ای یک لا.

ویژگیها: نسخه‌ای نفیس است، در حاشیه تصحیح شده، اندکی حاشیه نویسی دارد، برخی عناوین در حواشی نگارش یافته، نسخه بدلها با نشان «بدل» در حاشیه آمده، برخی حاشیه نویسی‌ها در اثر برش نابجا از میان رفته است، دستخط حضرت آیت الله العظمی مرعشی نجفی رحمته الله روی برگ نخست چنین آمده: «نسخة من فهرست شیخ الطائفة، بخط العلامة الشيخ علي بن عبدالله، من علماء الدولة الصفوية علي ظهرها تملك العلامة الشيخ محمدتقي الشهير بملا پروانه الصفوي العباسي، شهاب الدين الحسيني المرعشي النجفي». تملك شيخ محمدتقي معروف به ملا پروانه

عباسی صفوی به تاریخ ۱۰۵۳ق روی برگ نخست همراه مهر بیضی «العبد المعصی محمدتقی» چندین برگ نخستین اندکی آسیب دیده و مرمت شده است.
شماره نسخه: «۸۵۵۵/۱»

۱۸۴. الفهرست (۹) (رجال، عربی)

آغاز و انجام: «همچون نسخه نخست»

گزارش نسخه: □ترقیمه: «وقع الفراغ من تحریر هذا الكتاب في شهر سنة خمس و ستين و تسعمائة» □نوع خط: نسخ □تاریخ کتابت: ۹۶۵ق □عنوانها و نشانیها: قرمز □نوع کاغذ: شرقی □تعداد برگ: ۱۲۱ □تعداد سطر: ۱۵ □اندازه متن: ۱۲×۷ سانتیمتر □اندازه جلد: ۲۰×۱۳ سانتیمتر □نوع جلد: دورو، برون: تیماج قرمز ضربی مجدول، درون: قهوه‌ای مجدول.

ویژگیها: نسخه‌ای است نفیس، در حاشیه تصحیح شده، با نسخه‌ای که برای شهید ثانی خوانده شده مقابله گردیده «بلغت مقابلة بنسخة مقروءة علی الشیخ الفرید العلامة الوحید الشہید الثانی، زین الدین بن علی العاملی و قد کتب علیها ما صورته: هذه أنہاء أیّده الله تعالی و سدّده و أدام مجده و أسعده، قرائة و تصحیحاً و ضبطاً فی مجالس، آخرها یوم الأحد، منتصف شهر رمضان المعظم سنة أربع و خمسين و تسعمائة، و أنا الفقیر الی الله تعالی، زین الدین بن علی بن احمد الشّامی العاملی حامداً مصلياً و مسلماً و غیرها من النسخ و قد تمّت المقابلة عشیّ یوم الأربعاء، السّابع و العشرين من شهر شوّال سنة ۹۶۶».

اندکی حاشیه نویسی دارد. نسخه بدھا با نشان «بدل» در حاشیه آمده، آثار رطوبت در برگها دیده می‌شود.

شماره نسخه: «۸۷۵۶»

۱۸۵. الفهرست (۱۰) (رجال، عربی)

آغاز و انجام: «همچون نسخه نخست»

گزارش نسخه: □ترقیمه: «وافق الفراغ من هذا الكتاب عشیّة نهار السّبت و هو الیوم العاشر من شهر ربیع الاول من شهر سنة ۹۵۴ أربعة و خمسين و تسعمائة»

و کتبه محمد بن محمد الحسینی العاملی حامداً لله تعالی و مصلياً علی خیرته من خلقه و صفوته من بریتة محمد و الأصفياء من عترته فرحم الله من نظر فيه و دعا له بالمغفرة و الرّحمة...» □ نوع خط: نسخ □ نام کاتب: محمد بن محمد حسینی عاملی □ تاریخ کتابت: ربیع الاول ۹۵۴ □ عنوانها و نشانیها: قرمز □ نوع کاغذ: شرقی □ تعداد برگ: ۶۹ □ تعداد سطر: ۲۲ □ اندازه متن: ۱۲×۱۹/۵ سانتیمتر □ اندازه جلد: ۱۸×۲۵/۵ سانتیمتر □ نوع جلد: تیماج مشکی ضربی مجدول با ترنج و سرترنج طلائی.

ویژگیها: نسخه‌ای است بسیار نفیس و گرانبها، در حاشیه تصحیح شده و بر شهید ثانی قرائت شده، إنهاء شهید ثانی به خط شریف وی در انجام نسخه چنین آمده: «أنهأه أیده الله تعالی و سدّده و أدام مجده و سعده، قرائةً و تصحیحاً و ضبطاً فی مجالس آخرها یوم الأحد، منتصف شهر رمضان المعظم، سنة أربع و خمسين و تسعمائة و أنا العبد الذلیل، زین الدین علی بن احمد الشّامی العاملی، حامداً مصلياً مسلماً». در حاشیه با نشان «ثمّ بلغ قرائة أیده الله تعالی» مقابله گردیده، امضای شیخ بهاء الدین عاملی، روی برگ نخست آمده به نظر می‌رسد در تملک وی بوده افزودگیهایی چند در برگ نخست همراه تملک زین العابدین بن محمد طاهر با مهر بیضی «عبد زین العابدین الحسینی» و تملک حسین بن ابوالقاسم موسوی لاهیجی و وقفنامه نسخه به تاریخ ۲۴ جمادی الآخر ۱۲۲۳ با مهر بیضی «الراجی عبده ابوالقاسم الموسوی» در برگ نخست دیده می‌شود.

افزودگیهایی دیگر در موضوع رساله از شیخ بهاء الدین عاملی به خط شریف وی در دو برگ پس از پایان کتاب آمده، آثار رطوبت در برگها دیده می‌شود نسخه آفت دیده و فرسوده گردیده.

شماره نسخه: «۹۶۵۶»

(رجال، عربی)

۱۸۶. الفهرست (۱۱)

آغاز و انجام: «همچون نسخه نخست»

گزارش نسخه: □ ترقیمه: «کتبه ابراهیم بن عطاءالله الحسینی الخورزنی... و ذلك فی ثالث شهر صفر ختم بالخیر و الظفر، سنة إثنی و ثمانین و تسعمائة هجرية النبوية ﷺ»

و الحمد لله رب العالمين» □ نوع خط: نسخ □ نام کاتب: ابراهیم بن عطاء الله حسین خورزنی □ تاریخ کتابت: صفر ۹۸۲ □ عنوانها و نشانیها: مشکى □ نوع کاغذ: شرقی □ تعداد برگ: ۶۹ (۲ ب - ۷۰ ب) □ تعداد سطر: ۲۰ □ اندازه متن: ۸×۱۲ سانتیمتر □ اندازه جلد: ۱۲/۵×۱۸ سانتیمتر □ نوع جلد: کاغذ ابر و باد، عطف: تیماج قهوه‌ای، با لبه برگردان.

ویژگیها: نسخه‌ای نفیس است، در حاشیه تصحیح شده، با عبارت: «بلغ عرض هذا الكتاب بنسخة لا یخلو من الصحة بحسب الجهد و الطاقه تقبل الله ذلك بمته و كرمه، إتفقت الفراغ منه، غرة شهر رجب سنة اثنی و ثمانین و تسعمائة و أنا الفقیر، محمد بن حسین طالقانی...». مقابله شده، با یک واسطه از روی نسخه اصل کتابت شده، حاشیه نویسی با نشان «م ر» یادداشتی از محمد بن عاشور کرمانشاهی، روی برگ نخست مبنی بر اینکه تعداد اشخاصی که در فهرست آمده هشتصد و هفتاد نفر است روی برگ نخست همراه یادداشتی از کاتب نسخه آمده است، تصحیحات و حواشی نیز به خط کاتب نسخه می‌باشد، برخی برگها اندکی فرسوده شده است.
شماره نسخه: «۹۷۳۵/۱»

۱۸۷. الفهرست (۱۲)

(رجال، عربی)

آغاز و انجام: «همچون نسخه نخست»

گزارش نسخه: □ ترقیمه: «کتبه العاصی محمدباقر بن المرحوم محمدجعفر الهمدانی البهاری ۱۵ محرم الحرام ۱۳۲۲» □ نوع خط: نستعلیق □ نام کاتب: محمدباقر بن محمدجعفر بهاری همدانی □ تاریخ کتابت: محرم ۱۳۲۲ □ عنوانها و نشانیها: قرمز □ نوع کاغذ: فرنگی □ تعداد برگ: ۵۹ □ تعداد سطر: ۲۰-۲۵ □ اندازه متن: ۱۴×۱۸ سانتیمتر □ اندازه جلد: ۱۱×۱۸ سانتیمتر □ نوع جلد: تیماج زرشکی ضربی مجدول.
ویژگیها: در حاشیه، وسیله کاتب نسخه تصحیح شده، نسخه بدلها با نشان «خ ل» در حاشیه نگارش یافته است.

شماره نسخه: «۱۲۳۴۹»

آغاز: افتاده... «... بعلمه و من قال لا يحكم بعلمه لا يمكن الوكيل من ذلك و لم يحكم له بالوكالة حتى يقيم البيّنة على وكالته، و كذلك اذا و كلّه في غير مجلس الحكم و لم يشاهد الحكم توكيله إياه...».

انجام: «و الثاني انه مستحبّ و ليس بمحظور اذا دخل.».

گزارش متن: کتاب فقهی استدلالی مفصّلی است از طهارت تا دیات، مؤلّف شریف در مقدّمه علّت تألیف این کتاب را چنین بیان می‌کند: «علمای اهل سنتّ چنین می‌پندارند که شیعه امامیه، فقه گسترده‌ای ندارند که به تمامی مسائل و فروعات فقهی پرداخته باشد این در حالی است که آنان با تعصّب کورشان اطلاعات درستی از علمای شیعه امامیه و تألیفات آنها ندارند از این رو برای روشن شدن مطلب، این کتاب را تألیف می‌نمایم که مباحث فقهی را بدون پرداختن به ادعیه و آداب در بر دارد»، این کتاب در واقع فتاوی فقهی شیخ است که در برخی موارد به نظریّات سایر فقهاء نیز پرداخته است، نسخه‌های بسیاری از این کتاب در کتابخانه‌ها موجود است، و نخستین بار به سال ۱۲۷۱ق به صورت سنگی با تصحیح حاج میرزا مسیح تهرانی به چاپ رسیده و پس از آن نیز بارها به چاپ رسیده است.

گزارش نسخه: □ترقیمه: «کتبه شمس‌المعالی بن علی بن محمد الحمّدی فی المحرّم سنة سبع و خمس مائة هجرية يتلوه الثالث منه و هو كتاب المساقات إن شاء الله تعالى (۹۱ب)» □نوع خط: نسخ □نام کاتب: شمس‌المعالی بن علی بن محمد الحمّدی □تاریخ کتابت: محرّم ۵۰۷ □عنوانها و نشانیها: مشکی □نوع کاغذ: شرقی □تعداد برگ: ۲۲۷ □تعداد سطر: ۲۵ □اندازه متن: ۱۳×۱۶/۵ سانتیمتر □اندازه جلد: ۲۷×۲۰ سانتیمتر □نوع جلد: تیماج زرشکی ضربی با لچک ترنج و سرترنج گل و بوته.

ویژگیها: نسخه‌ای بسیار نفیس و بی‌نظیر است که وسیله شاگرد شیخ الطائفة کتابت شده در حاشیه تصحیح شده و متن و حاشیه گردیده، دستخط حضرت آیت‌الله العظمی مرعشی نجفی رحمته الله روی برگ نخست و برگ «۹۱ب» چنین آمده است: «کتاب المبسوط شیخ الطائفة المحقّة، أبي جعفر محمد بن الحسن الطوسي قدّس سرّه، و النسخة قديمة، كتبت في سنة ۵۰۷ مقروّة علی المشایخ فليغتنم قدرها،

حرره شهاب‌الدین الحسینی المرعشی النجفی، ۱۳۸۰، بسمه تعالی، و بعد، فقد من الله علی عبده شهاب‌الدین الحسینی المرعشی النجفی، هذه النسخة التیسة من المبسوط لشیخ الطائفة مولانا أبی جعفر محمد بن الحسن الطوسی و هی بخط تلمیذه المولی شمس‌المعالی بن علی بن محمد بن عبدالله المحمّدی التّسب من ذریة محمّد بن الحنفیة و تاریخ الكتاب سنة ۵۰۷ و هی متأخرة عن وفاة المصنّف بسبع و أربعین سنة و لله الحمد و الشکر (۱۳۷۰). نسخه با نشان «بلغت» مقابله شده، آثار رطوبت در برخی برگها مشاهده می‌شود، برخی برگها فرسوده شده ولی به متن آسیبی نرسیده جز روی برگ نخست و اندکی از کلمات برخی برگها که ناخوانا شده است. برگ «۱۲۶» نونویس شده است. مهر بیضی «علی تقی بن علی» پشت برگ نخست دیده می‌شود. منابع: الذریعة: ۵۴/۱۹.

شماره نسخه: «۲۷۶»

۱۸۹. المبسوط (۲)

(فقه، عربی)

آغاز: «بسملة، الحمد لله الذي أوضح لعباده دلائل معرفته و أنهج سبيل هدايته و أبان عن طريق توحیده و حکمته و سهل الوصول الى ثواب جنته... اما بعد: فايّ لازل أسمع معاشر مخالفتنا من المتفهمة و المنتسبين الى علم الفروع يستحقرون فقه أصحابنا الإمامية... هذا جهل منهم بمذاهبنا و قلة تأمل لأصولنا...»
انجام: «فاذا فرغ من عطايا أقارب الرسول ﷺ بدأ بالأنصار و قدّمهم على جميع العرب فإذا فرغ من الأنصار بدأ بالعرب فإذا فرغ من العرب بدأ بالعجم.»
گزارش متن: نسخه موجود از کتاب الطهارة تا پایان کتاب قسمة الفیء و الغنائم را در بر دارد.

گزارش نسخه: □ نوع خط: □ تاریخ کتابت: سده ۶ □ عنوانها و نشانیها: □ مشکی درشت تر از متن □ نوع کاغذ: شرقی □ تعداد برگ: ۲۵۲ □ تعداد سطر: ۱۹ □ اندازه متن: ۱۷/۵ × ۱۱ سانتیمتر □ اندازه جلد: ۲۳/۵ × ۱۶ سانتیمتر □ نوع جلد: تیماج قهوه‌ای ضربی با ترنج گل و بوته.

ویژگیها: نسخه‌ای است نفیس و بسیار گرانبها، در حاشیه تصحیح شده، اندکی حاشیه نویسی دارد، فهرست مطالب کتاب، در چندین برگ قبل از آغاز آمده، دستخط حضرت آیت‌الله العظمی مرعشی نجفی رحمته الله روی برگ نخست چنین آمده است: «کتاب المبسوط لشیخ الطائفة و النسخة نفیسة جداً عتیقة مصححة و کانت فی خزانه کتب العلامة السید نصرالله الموسوی الحائری المدرّس الشّهید بإسلامبول من أسلاف آل نصرالله خدمة الحرم الحسيني و ترى خطه الشريف و تملّکة علی ظهر الكتاب و قد وقفها الولد المحروس الفاضل السید جمال الدین محمود الحسيني المرعشی، علی مکتبتي العامّة الّتی أسستها فی عام ۱۳۸۷ق، حرّره الدّاعی شهاب الدّین الحسيني المرعشی التّجفی ببلدة قم المشرّفة ۱۳۸۷ق» فهرست مطالب کتاب در «۴» برگ قبل از آغاز آمده، تملّک نصرالله بن حسین حسینی حائری همراه تملّک مخدوش دیگر با دو مهر مربع ناخوانا روی برگ نخست مشهود است.

شماره نسخه: «۳۹۸»

بصحة

(فقه، عربی)

۱۹۰. المبسوط (۳)

آغاز: «... کثروا به کتبهم من مسائل الفروع و لا فروع من ذلك الا و له مدخل فی اصولنا و مخرج علی مذهبننا...».

انجام: «فصل: فی بیع؛ و کذلک دود، و کذلک بیع التّخل اذا رأها و اجتمعت»

گزارش متن: نسخه موجود از کتاب الطّهارة تا کتاب السّلم را در بر دارد.

گزارش نسخه: □ نوع خط: نسخ □ تاریخ کتابت: سده ۶ ق □ عنوانها و نشانیها:

مشکی درشت تر از متن □ نوع کاغذ: شرقی □ تعداد برگ: ۲۰۰ □ تعداد سطر: ۲۵

□ اندازه متن: ۱۳×۱۶/۵ سانتیمتر □ اندازه جلد: ۱۵×۱۹ سانتیمتر □ نوع جلد: تیماج

قهوه‌ای تیره ضربی با ترنج گل و بوته.

ویژگیها: نسخه‌ای است بسیار نفیس و گرانبها، در حاشیه تصحیح شده و با

نشان «بلغ، بلغت» مقابله گردیده، تملّک شیخ احمد بن زین‌الدین أحسائی با مهر

بیضی «احمد بن زین‌الدین و تملّک علی بن احمد بن زین‌الدین با مهر مربع

«علی بن احمد» روی برگ نخست آمده، اندکی از حاشیه نویسی‌ها در اثر برش نابجا از میان رفته، حاشیه برگها فرسوده شده و مرمت شده است.
شماره نسخه: «۲۵۶۲»

بصری

۱۹۱. المبسوط (۴) (فقه، عربی)
آغاز: «بسملة، كتاب الخراج، فصل في تحريم القتل و من يجب عليه القصاص و من لا يجب، قال الله تعالى و لا تقتلوا النفس التي حرم الله...»
انجام: «لان الظاهر انها حصلت في يد المدعى... ان شهدت بانها في ملك المدعى
إشترها من عمرو»

گزارش متن: نسخه موجود از کتاب الخراج تا کتاب البینات را در بر دارد.
گزارش نسخه: [نوع خط: نسخ] [تاریخ کتابت: سده ۶ ق] [عنوانها و نشانیها: مشکی درشتر از متن] [نوع کاغذ: شرقی] [تعداد برگ: ۲۸۳] [تعداد سطر: ۲۱] [اندازه متن: ۲۱×۱۲/۵ سانتیمتر] [اندازه جلد: ۱۷×۲۵ سانتیمتر] [نوع جلد: تیماج قرمز].
ویژگیها: نسخه‌ای بسیار نفیس و گرانبه‌است، در حاشیه تصحیح شده، تملک حسن بن یحیی بن محمد بن منصور بن ابی صاعد بابلی و محمد بن عبدالمطلب و محمد بن النّاس و بدر و محمد بن حسین بن محمد بن جعفر و برخی تملکهای مخدوش همراه فهرست کتابها روی برگ نخست آمده، برخی برگها اندکی آسیب دیده و فرسوده شده است.

شماره نسخه: «۲۶۱۳»

بصری

۱۹۲. المبسوط (۵) (فقه، عربی)
آغاز: «بسملة، المساقاة هو أن يدفع الإنسان الى غيره على أن... و سميت مساقاة لانّ الغالب في الحجاز و المطلوب السقي، لانها تسقى من الآبار...»
انجام: «كتاب التفقات، قال الله تعالى: فأنكحوا ما طاب لكم من النساء مثنى و ثلاث و رباع فإن خفتن ألا تعدلوا فواحدة أو ما ملكت...» افتاده.

گزارش نسخه: □نوع خط: نسخ □تاریخ کتابت: سده ۱۳ق □عنوانها و نشانیها: قرمز و برخی نانوشتنه □نوع کاغذ: فرنگی آهار مهره زده □تعداد برگ: ۲۷۸ □تعداد سطر: ۲۵ □اندازه متن: ۱۹/۵×۱۰/۵ سانتیمتر □اندازه جلد: ۱۸×۳۰/۵ سانتیمتر □نوع جلد: تیماج زرشکی ضربی مجدول با ترنج و سرترنج. ویژگیها: در حاشیه تصحیح شده، نسخه بدلها با نشان «ل» آمده، عناوین در حواشی نگارش یافته است. حاشیه زیرین برگهای انجام رطوبت دیده است. شماره نسخه: «۱۱۴۵۹»

۱۹۳. المبسوط (۶) (فقه، عربی)

آغاز: «همچون نسخه نخست (کامل)». انجام: «فحصلت ثلاثة فصول، في كل فصل مسألان في القلع و الأجرة و مسألان في القيمة و القلع و مسألان في القيمة و الأجرة». گزارش نسخه: □ترقیمه: «تم... علی يد أضعف عبادالله و أوجههم إلى رحمة ربّه الغفور، هاشم بن مسیب الحسینی خورزنی فی سنة تسع و عشر و ألف، فی أوایل شهر الشوال...» □نوع خط: نسخ و نستعلیق گوناگون □نام کاتب: هاشم بن مسیب حسینی خورزنی «بخش دوم نسخه» □تاریخ کتابت: شوال ۱۰۱۹ □عنوانها و نشانیها: قرمز □نوع کاغذ: شرقی آهار مهره زده □تعداد برگ: ۴۱۰ □تعداد سطر: ۲۱ □اندازه متن: ۱۷/۵×۱۱ سانتیمتر □اندازه جلد: ۱۸×۲۵ سانتیمتر □نوع جلد: کاغذ ابلق با مقوا، لبه‌ها: تیماج قهوه‌ای، عطف: تیماج زرشکی. ویژگیها: نسخه‌ای نفیس است، نیمی از بخش نخست جلد اول نونویس شده، در حاشیه تصحیح شده، تملک آیت‌الله شیخ محمد باقر بهاری همدانی، روی برگ نخست آمده اندکی حاشیه‌نویسی دارد، حواشی برگها اندکی رطوبت دیده است. شماره نسخه: «۱۱۶۷۲»

۱۹۴. المبسوط (۷) (فقه، عربی)

آغاز: «بسملة، الحمد لله الذی أوضح دلایل معرفته و نهج سبیل هدایتته و أبان عن ريق توحیده و حکمته و سهل الوصول الی ثواب جنته... اما بعد، فإتی لا زال أسمع معشر مخالفینا من المتفقهة و المنتسبین الی علم الفروع...».

انجام: «فاذا فرغ من الأنصار بدأ بالعرب فاذا فرغ من العرب بدأ بالعجم، تمّ الجزء الأوّل من المبسوط بعون الملك المعبود و يتلوه في الجزء الثّاني، كتاب البيوع إن شاء الله تعالى و الحمد على إتمامه».

گزارش نسخه: □ترقیمه: «قد وقع الفراغ بكتابة هذا الكتاب، الفقير الى الله الغني، ابن مير احمد، على الحسيني في سلخ شهر رجب المرجّب يوم الإثنين وقت العصر، سنة ۱۰۳۸» □نوع خط: نسخ و نستعلیق □نام كاتب: علی الحسینی □تاریخ کتابت: رجب ۱۰۳۸ □عنوانها و نشانیها: قرمز □نوع کاغذ: شرقی □تعداد برگ: ۲۱۸ □تعداد سطر: ۱۹ □اندازه متن: ۱۴/۵ × ۱۰ سانتیمتر □اندازه جلد: ۲۰ × ۵/۱۵ سانتیمتر □نوع جلد: تیماج قهوه‌ای ضربی؛ لچک، ترنج و سرترنج گل و بوته.

ویژگیها: نسخه‌ای است بسیار نفیس و در عین حال عجیب، چونکه برگ آغازین نسخه در سده ششم هجری کتابت شد و بقیّه برگها در سده یازده هجری نگارش یافته و این موضوع خلاف آن روای است که تاکنون برای نسخه‌های خطی رخ داده، نام کتاب در پشت برگ آغازین با خط کوفی تزئین شده و دستخط «ابومحمد دوریستی» مبنی بر قرائت «ابوالحسن واران» بدین صورت آمده است: «قرأ علیّ هذه المجلّدة بأسرها الشيخ الأجلّ العالم الأوحد البارع مرشدالدین، زین الإسلام، جمال الأدباء، علی بن الحسین بن أبی الحسین المکتبی بأبی الحسین الوارانی - آدم الله توفيقه - فرويته له عن الشيخ الرئيس عبیدالله بن الحسین بن بابويه عن أبيه عن مصنفه - رحمهما الله - و كتب الحسن بن الحسين بن علی الدوریستی، نزیل قاسان بخطّه، في شوال سنة أربع و ثمانين و خمس مائة». سپس در ادامه با همان خط: «ثمّ سمع هذه المجلّدة .. من كتاب الصّوم الى كتاب البيوع و أجزت له أن يروى عتّى...» آمده است. این نسخه گرانقدر در تملک مولی عبدالله اصفهانی افندی صاحب کتاب ریاض العلماء بوده و دستخط شریف وی چنین آمده، «دخل في نوبة العبد الجاني، عبدالله الإصفهانی» و مهر بیضی «محمد جعفر بن محمد صفی» و مهر دیگری با سجع «الراجی عفو ربّه، عبدالله» با مهر مرّبع «عبدالجلیل» در پشت برگ آغازین آمده، این نسخه از جمله نسخه‌هایی است که در کتابخانه مرحوم حاج ملاّ محمد جعفر بن محمد صفی، فارسی آباده‌ای قرار داشته و آن مرحوم آنها را وقف نموده است،

بیشترین نسخه‌های خطی کتابخانه آن مرحوم را که اکثراً وقفی است، به این کتابخانه طی چندین مرحله اهدا شده و برخی نیز سالها قبل در اصفهان برای این کتابخانه خریداری گردیده است.

شماره نسخه: «۱۲۷۷۲»

۱۹۵. المبسوط (۸)

(فقه، عربی)

آغاز: «الحمد لله الذي اوضح دلائل معرفته و انهج سبيل هدايته و ابان عن طريق توحيدة و حكمته و سهل الوصل الى ابواب جنته...»
انجام: «فاذا فرغ من الانصار بدأ بالعرب فاذا فرغ من العرب بدأ بالعجم... تم الجزء الاول و الحمد لله رب العالمين و يتلوه في الثاني كتاب.»

گزارش متن: نسخه موجود جلد نخست کتاب مبسوط می باشد.

گزارش نسخه: [ترقیمه: «و وافق الفراغ من نسخه آخر يوم الاربعاء رابع شهر الله الاصب من سنة ثلث و ستين و ستمائة كتبه الفقير... حسين بن ابی سیار محمد [ذینی]... و نعم الوكيل.»] [نوع خط: نسخ کهن] [نام کاتب: حسین بن ابی سیار محمد بن احمد] [تاریخ کتابت: ۶۶۳ هـ] [عنوانها و نشانیها: مشکی] [نوع کاغذ: شرقی] [تعداد برگ: ۲۲۵] [تعداد سطر: ۲۱] [اندازه متن: ۱۸×۱۳/۵ سانتیمتر] [اندازه جلد: ۲۴/۵×۱۷/۵ سانتیمتر] [نوع جلد: تیماج قهوه‌ای].

ویژگیها: نسخه‌ای است بسیار نفیس و کهن. در حاشیه تصحیح گردیده است، حواشی اندکی از کاتب در حاشیه برخی از برگها دیده می شود. در برگ نخست این عبارت آمده است «علقه لنفسه بقلم الاضطرار العبد الفقير... حسين بن ابی سیار محمد بن احمد بن [ذینی] غفر الله له و لوالديه و للمؤمنين في شهر سنة ثلث و ستين و ستمائة الهلالية...»

دو تملك در برگ آغاز و يك تملك در برگ پایان با مهر بیضی ناخوانا آمده است، نسخه، رطوبت و آسیب دیده، سپس ترمیم گردیده است.

شماره نسخه: «۱۳۹۸۵»

۱۹۶. مختصر مصباح المتهدّد = المصباح الصغير (۱) (دعا، عربی)
 آغاز: «بسملة، الحمد لله رب العالمین... أما بعد، إعلموا رحمکم الله إتی لما علمت
 عبادات السنّة فی الكتاب الّذی سمّیته بمصباح المتهدّد و جمعت فیہ من العبادات و مختار
 الأدعیة ما لا یکاد یوجد فی کتاب مصتّف و لا فی مجموع مؤلّف، لا تّی جمعتها من
 مواضع متفرّقة و مظانّ متباعدة و کان...».

انجام: «اللّهم ما غاب عتّی فلا یغیب عتّی عونک و حفظک و ما فقدت من شیء
 فلا تفقدنی عونک علیه حتّی لا أتکلف ما لا أحتاج إلیه یا ذالجلال و الإکرام و صلّی
 الله علی سیدنا و نبینا محمّد و آله الطّیّبین الطّاهرین الأخیار و سلّم تسلیماً کثیراً».
 گزارش متن: شیخ طوسی کتاب دعای مفصّلی دارد به نام مصباح المتهدّد، پس
 از تألیف آن بخشهایی شامل دعاها ی هر روز هفته، ماه و سال را برگزیده و جداگانه
 به صورت کتاب مستقلّی ترتیب داده و آن را مختصر مصباح المتهدّد نامیده است.
 غیر از شیخ طوسی، علامه حلّی نیز مصباح المتهدّد را تلخیص نموده و آن را المنهاج
 فی مختصر المصباح نامیده است.

گزارش نسخه: □ نوع خط: نسخ معرب □ تاریخ کتابت: ۱۲۴۰ ق □ عنوانها و نشانیها:
 قرمز □ نوع کاغذ: شرقی نخودی □ تعداد برگ: ۴۴۱ □ تعداد سطر: ۱۱ □ اندازه متن:
 ۸×۱۱/۵ سانتیمتر □ اندازه جلد: ۱۰×۱۳ سانتیمتر □ نوع جلد: تیماج قهوه‌ای ضربی مجدول.
 ویژگیها: در حاشیه تصحیح شده برخی مطالب حواشی در اثر برش نابجا آسیب
 دیده، برگها اندکی فرسوده شده است.
 منابع: الذریعة: ۲۰ / ۲۰۹؛ ریحانة الأدب: ۳/۳۲۷.

شماره نسخه: «۷»

۱۹۷. مختصر مصباح المتهدّد = المصباح الصغير (۲) (دعا، عربی)
 آغاز: «همچون نسخه نخست».
 انجام: «و یتأثر علی، اللّهم إئک تمحو ما تشاء و تثبت و عندک امّ الكتاب...» افتاده.
 گزارش نسخه: □ نوع خط: نسخ معرب □ تاریخ کتابت: سده ۹ ق □ عنوانها و نشانیها:
 قرمز □ نوع کاغذ: شرقی □ تعداد برگ: ۱۱۹ □ تعداد سطر: ۱۶ □ اندازه متن: ۷/۵×۱۱/۵
 سانتیمتر □ اندازه جلد: ۱۳×۱۷/۵ سانتیمتر □ نوع جلد: تیماج قرمز ضربی مجدول.

ویژگیها: نسخه‌ای است نفیس در حاشیه تصحیح شده عناوین با قرمز در حواشی نگارش یافته، اندکی رطوبت دیده و فرسوده شده، تملک بی‌نام روی برگ نخست به تاریخ رمضان ۹۴۵ در کاشان آمده است. برگ نخست آسیب دیده و مرمت گردیده است.

شماره نسخه: «۵۰۵»

۱۹۸. مختصر مصباح المتهدّد = المصباح الصغير (۳) (دعا، عربی)

آغاز و انجام: «همچون نسخه نخست».

گزارش نسخه: □ ترقیمه: «تمت... فی سلخ شهر ذی الحجّة الحرام سنة ۹۹۱ الهجرية، کتبه أقلّ الأنام ابوالقاسم عبدالعظیمی» □ نوع خط: نسخ □ نام کاتب: ابوالقاسم عبدالعظیمی □ تاریخ کتابت: ذی الحجّه ۹۹۱ □ عنوانها و نشانیها: قرمز □ نوع کاغذ: شرقی □ تعداد برگ: ۱۵۷ □ تعداد سطر: ۲۲ □ اندازه متن: ۱۷×۶ سانتیمتر □ اندازه جلد: ۲۳×۱۲ سانتیمتر □ نوع جلد: تیماج نارنجی ضربی با ترنج گل و بوته.

ویژگیها: نسخه‌ای است نفیس، در حاشیه تصحیح شده، اندکی حاشیه‌نویسی دارد با نشان «بلغ قبلاً» مقابله گردیده، نسخه بدوها با نشان «نسخه بدل، بدل» در حواشی نگارش یافته، فهرست مطالب در چندین برگ قبل از آغاز آمده، نسخه رطوبت دیده و اندکی فرسوده شده دو برگ نخستین و انجام آسیب دیده و مرمت شده است.

شماره نسخه: «۲۰۸۲»

۱۹۹. مختصر مصباح المتهدّد = المصباح الصغير (۴) (دعا، عربی)

آغاز: افتاده «... من اول البقرة و من وسط السورة و إلهکم إله واحد إلى قوله يعقلون ثم یقرأ خمس عشر مرّة قل هو الله أحد و فی الرابعة الحمد و آية الكرسي و آخر سورة البقرة...»

انجام: الساعة الثانية عشر من إصفرار الشمس الى غروب الشمس لمحمد بن الحسن المهدي، صاحب الزمان صلوات الله عليه، یا من توحد بنفسه عن خلقه یا من هو غنی عن خلقه بصنعه یا من عرف نفسه خلقه بلطفه... افتاده.

گزارش نسخه: □نوع خط: نسخ معرب □تاریخ کتابت: سده ۱۰ق □عنوانها و نشانیها: قرمز و سبز و طلائی □نوع کاغذ: شرقی □تعداد برگ: ۹۲ □تعداد سطر: ۱۷ □اندازه متن: ۱۸×۱۱ سانتیمتر □اندازه جلد: ۲۶×۱۷/۵ سانتیمتر □نوع جلد: تیماج قرمز. ویژگیها: نسخه‌ای نفیس است، در حاشیه تصحیح شده، اندکی حاشیه‌نویسی دارد، نسخه رطوبت دیده و فرسوده شده برخی برگها آسیب دیده و مرمت گردیده است. شماره نسخه: «۲۳۴۱»

بص

۲۰۰. مختصر مصباح المتهدّد = المصباح الصغير (۵) (دعا، عربی) آغاز: افتاده... «... و رأیت أن أختصر ذلك و أجمع منه جملاً لا يستقلها العامل بها و لا يتصعبها الناظر فيها و أقتصر على ذكر أدعية مختارة جامعة للأغراض و قوی بمعد ذلك عربی... فی ذکر عبادات الشرع، عبادات الشرع خمس، الصلاة و الزكاة و الصوم و الحجّ و الجهاد...». انجام: «همچون نسخه نخست».

گزارش نسخه: □نوع خط: نسخ □تاریخ کتابت: سده ۱۰ق □عنوانها و نشانیها: قرمز □نوع کاغذ: شرقی □تعداد برگ: ۲۳۰ □تعداد سطر: ۱۵ □اندازه متن: ۱۶×۸ سانتیمتر □اندازه جلد: ۲۲×۱۲/۵ سانتیمتر □نوع جلد: تیماج قهوه‌ای تیره. ویژگیها: نسخه‌ای است نفیس، در حاشیه تصحیح شده، اندکی حاشیه‌نویسی دارد، نسخه بدنها با نشان «خع ل» در حواشی نگارش یافته، آثار چرمی در نسخه مشاهده می‌شود برخی برگها آسیب دیده و مرمت شده است. برگ آغاز و انجام وسیله رضا بن محمد موسوی زنجانی به تاریخ نهم رمضان ۱۳۶۹ در تهران نونویس شده است.

شماره نسخه: «۷۳۵۹»

بص

۲۰۱. مختصر مصباح المتهدّد = المصباح الصغير (۶) (دعا، عربی) آغاز و انجام: «همچون نسخه نخست».

گزارش نسخه: [ترقیمه: «کتابه... عرب حسین ابن مولانا میران الکوینانی، تحریراً فی إثنی عشر من شهر ذی القعدة الحرام سنة خمس و ثلاثین و ألف»] نوع خط: نسخ
معرب [نام کاتب: عرب حسین بن مولانا میران کوینانی] تاریخ کتابت: ذی القعدة ۱۰۳۵
[عنوانها و نشانیها: قرمز] نوع کاغذ: شرقی [تعداد برگ: ۲۶۱] [تعداد سطر: ۱۴] [اندازه متن: ۱۲/۵×۱۹/۵ سانتیمتر] [اندازه جلد: ۱۸×۲۵ سانتیمتر] نوع جلد: تیماج مشکی.
ویژگیها: در حاشیه تصحیح شده، عناوین با قلم درشت در حواشی نگارش یافته، بخشی از برگها رطوبت دیده و اندکی فرسوده گردیده، حواشی برخی برگها اندکی آسیب دیده و مرمت شده، تملک مرحوم سردار کابلی، حیدرقلی بن نور محمد کابلی به تاریخ جمعه ۲۳ ربیع الثانی ۱۳۳۵ روی برگ نخست آمده است.
شماره نسخه: «۱۰۶۶۳»

بص

۲۰۲. مختصر مصباح المتهدد = المصباح الصغير (۷) (دعا، عربی)

آغاز و انجام: «همچون نسخه نخست».

گزارش نسخه: [نوع خط: نسخ زیبا و نستعلیق] [نام کاتب: میران علی، قمی]
[تاریخ کتابت: رجب ۱۰۹۹] [عنوانها و نشانیها: قرمز] نوع کاغذ: شرقی آهار مهر
زده [تعداد برگ: ۲۰۸] [تعداد سطر: ۱۶] [اندازه متن: ۷×۱۳ سانتیمتر] [اندازه جلد: ۱۲×۱۷ سانتیمتر] نوع جلد: کاغذ ابر و باد، با مقوا، عطف: تیماج قرمز.
ویژگیها: نسخه‌ای است نفیس در حاشیه تصحیح شده، مهر بیضی «عزّ من قنع و ذلّ من طمع، محمد» در آغاز و انجام نسخه آمده، برگها مجدول به طلا، قرمز و مشکی، عناوین به خط قرمز در حواشی نگارش یافته، نسخه بدھا با نشان «خ» در حواشی آمده، برخی برگها رطوبت دیده و حاشیه برگها آسیب دیده است.
شماره نسخه: «۱۱۵۱۵»

بص

۲۰۳. مختصر مصباح المتهدد = المصباح الصغير (۸) (دعا، عربی)

آغاز و انجام: «همچون نسخه نخست».

گزارش نسخه: □ نوع خط: نستعلیق و نسخ □ نام کاتب: محمدتقی بن رفیع الدین بن علی غفاری قاسانی (کاشانی) □ تاریخ کتابت: محرم ۱۰۳۲ □ عنوانها و نشانیها: قرمز درشت تر از متن □ نوع کاغذ: شرقی آهار مهر زده □ تعداد برگ: ۱۸۶ □ تعداد سطر: ۱۸ □ اندازه متن: ۵×۱۳ سانتیمتر □ اندازه جلد: ۱۲×۱۷/۵ سانتیمتر □ نوع جلد: تیماج مشکی یک لایه.

ویژگیها: نسخه‌ای است نفیس و گرانبها، در حاشیه تصحیح شده، نسخه بدله‌ها، با نشان «خ ل» در حواشی نگارش یافته، برخی عبارات حواشی در اثر برش ناجا آسیب دیده، حاشیه برگها اندکی آسیب دیده. افزودگیهایی شامل ادعیه پس از انجام آمده است. شماره نسخه: «۱۱۷۶۳»

بص

۲۰۴. مختصر مصباح المتهدّد = المصباح الصغیر (۹) (دعا، عربی)

آغاز: «همچون نسخه نخست».

انجام: «اللهم إني أدعوك دعاء عبد ضعفت قوته وإشدت فاقته و عظم جرمه و قلّ عدده...» افتاده.

گزارش نسخه: □ نوع خط: نسخه قدیم □ تاریخ کتابت: نیمه نخست سده ۶ ق □ عنوانها و نشانیها: مشکی درشت تر از متن □ نوع کاغذ: شرقی □ تعداد برگ: ۱۷۶ □ تعداد سطر: ۱۹ □ اندازه متن: ۱۱/۵×۱۹ سانتیمتر □ اندازه جلد: ۱۵×۲۳/۵ سانتیمتر □ نوع جلد: تیماج دارچینی ضربی با لچک، ترنج و سرترنج گل و بوته. ویژگیها: نسخه‌ای است بسیار نفیس بی نظیر و کهن، دقیقاً در بین سالهای ۵۲۰ تا ۵۵۰ هجری کتابت شده در حاشیه تصحیح شده، نسخه رطوبت دیده و بخشی از برگها آسیب جدی دیده و از سوی بخش مرمت این کتابخانه بزرگ بازسازی شده و وقف نامه نسخه از سوی «محمد داود» در برگ نخست آمده. افتادگی از خطبه کتاب بسیار اندک است.

شماره نسخه: «۱۳۰۵۶»

بص

۲۰۵. مصباح المتهدّد (۱) (دعا، عربی)

آغاز: افتاده «... بها وجهك ثلاثاً و قل في كل واحد منها، اللهم لك الحمد لا إله إلا أنت عالم الغيب و الشهادة الرحمن الرحيم، اللهم اذهب عني الهم و الحزن...».

انجام: «قال: و بكا ابو عبدالله حتى اخضلت لحيته بدموعه ثم قال: إن الله جل ذكره، لما خلق التور خلقه يوم الجمعة في تقديره في أول يوم شهر رمضان و خلق الظلمة في يوم الأربعاء يوم عاشورا... و في خلق منذرين...» افتاده.

گزارش نسخه: [نوع خط: نسخ] [تاریخ کتابت: سده ۷ ق] [عنوانها و نشانیها: قرمز] [نوع کاغذ: شرقی] [تعداد برگ: ۱۳۲] [تعداد سطر: ۱۹] [اندازه متن: ۱۸/۵×۱۳] سانتیمتر [اندازه جلد: ۱۸×۲۶] سانتیمتر [نوع جلد: تیماج مشکی ضربی، ترنج گل و بوتہ.

ویژگیها: نسخه‌ای است نفیس و گرانقدر، در حاشیه تصحیح شده، اندکی حاشیه نویسی دارد، نسخه رطوبت دیده و برخی برگها فرسوده شده و آسیب دیده است، دستخط حضرت آیت الله العظمی مرعشی نجفی رحمته الله در حاشیه برگ دوم چنین آمده: «کتاب مصباح المتهدّد لشيخ الطائفة الإمامية أبي جعفر محمد بن الحسن الطوسي، صاحب کتابی التهذيب و الاستبصار و هذه النسخة قديمة جداً، شهاب الدين مرعشي نجفی».

منابع: الدررعية: ۱۱۸/۲۱.

شماره نسخه: «۲۵۳»

۲۰۶. مصباح المتهدّد (۲) (دعا، عربی)

آغاز: افتاده «... الإمام و تنقسم هذه العبادات قسمين آخرين أحدهما مفروض و الآخر مسنون فالمفروض على ضربين، أحدهما مفروض بأصل الشرع من غير سبب كالصلوات الخمس...».

انجام: «و متى إختل واحد من الشّروط سقط فرضه و تفصيل ذلك و فروعه بيناه في التّهاية...» افتاده.

گزارش نسخه: □نوع خط: نسخ معرب □تاریخ کتابت: سده ۷ق □عنوانها و نشانیها: مشکی درشت تر از متن □نوع کاغذ: شرقی □تعداد برگ: ۲۲۲ □تعداد سطر: ۲۳ □اندازه متن: ۱۴×۲۱ سانتیمتر □اندازه جلد: ۱۸/۵×۲۸ سانتیمتر □نوع جلد: تیماج مشکی ضربی با لچک ترنج و سرترنج گل و بوته .

ویژگیها: نسخه‌ای است بسیار نفیس و گرانقدر، در حاشیه تصحیح شده، نسخه فرسوده شده و برخی برگها آسیب دیده مرمت شده است، آثار رطوبت در برگها دیده می‌شود، برخی نسخه بدلها با نشان «خ ل» در حاشیه نگارش یافته است.

شماره نسخه: «۱۴۲۰»

۲۰۷. مصباح المتهدّد (۳) (دعا، عربی)

آغاز: «بسملة، الحمد لله الولی الحمد و مستحقّه ... سألتهم أیدکم الله أن أجمع عبادات السنّة ما لا يتکرّر و أضيف إليها الأدعية المختارة عند کلّ عبادة علی وجه الإختصار دون التّطویل و الإسهاب... فصل: فی ذکر حصر العبادات و بیان أقسامها، عبادات الشّرع علی ثلاثة أقسام ...» .

انجام: «و قد وفینا بما شرطناه فی صدر الكتاب، و نسأل الله تعالی أن يجعله لوجهه خالصاً و ینفعنا و لمن يعمل به أو ببعضه و نسأله أن لا یخلینا من دعائه عقیب العمل بما علّمناه إن شاء الله تعالی. الحمد لله ربّ العالمین و علیه توکلنا و به نستعین...».

گزارش نسخه: □نوع خط: نسخ معرب □تاریخ کتابت: سده ۱۰ق □عنوانها و نشانیها: قرمز □نوع کاغذ: شرقی آهار مهر زده □تعداد برگ: ۶۲۲ □تعداد سطر: ۱۵ □اندازه متن: ۷/۵×۱۶ سانتیمتر □اندازه جلد: ۱۵×۲۶ سانتیمتر □نوع جلد: تیماج حنایی ضربی مجدول.

ویژگیها: در حاشیه تصحیح شده نسخه بدلها با نشان «خ ل» در حاشیه نگارش یافته، برگ نخست نونویس شده، برگ نخست و انجام اندکی آسیب دیده و مرمت گردیده است، امضای حضرت آیت الله العظمی مرعشی نجفی رحمته الله روی برگ نخست و انجام به تاریخ ۱۳۸۰ق آمده است.

شماره نسخه: «۲۱۷۳»

۲۰۸. مصباح المتهدّ (۴) (دعا، عربی)
آغاز: افتاده «... و الحمّامات و تکره الفریضة خاصة جوف الکعبة ... فصل فی ذکر الأذان و الإقامة هما مسنونان فی الصلوات الخمیس مستحبّان ولیا بفرضین و بهما تتعدّد الجماعة و أشدهما تأکیداً فی الصلّاة الّتی یجهر فیها بالقرائة...».
انجام: و قل اللهم أنت المدعوّ و أنت المرجو، و رازق الخیر ... ذوالعفو الرفیع و الدعاء السميع، أسألك ... افتاده.
گزارش نسخه: [نوع خط: نسخ [تاریخ کتابت: سده ۷ق [عنوانها و نشانیها: قرمز [نوع کاغذ: شرقی [تعداد برگ: ۹۷ [تعداد سطر: ۱۹ [اندازه متن: ۱۲×۱۹/۵ سانتیمتر [اندازه جلد: ۱۸×۲۵ سانتیمتر [نوع جلد: تیماج دارچینی ضربی با ترنج گل و بوتّه.
ویژگیها: نسخه‌ای بسیار نفیس و گرانبه‌است، در حاشیه تصحیح شده برخی عناوین و نسخه بدّلها در حواشی نگارش یافته، نسخه در اثر رطوبت فرسوده شده و حاشیه برگها آسیب دیده و مرمت شده است.
شماره نسخه: «۴۸۶۷»

۲۰۹. مصباح المتهدّ (۵) (دعا، عربی)
آغاز: افتاده «... یا محسن قد أتاک المسیء و قد أمرت المحسن أن یتجاوز عن المسیء و أنت المحسن و أنا المسیء فصلّ علی محمد و آله و تجاوز عن قبیح ما عندی بحسن ما عندک یا أرحم الرّاحمین ثمّ صلّی العصر فاذا سلّمت فادع بما یدعی به بعقب کلّ فریضة...».
انجام: «همچون نسخه شماره ۲۱۷۳».
گزارش نسخه: [ترقیمه: «قد وقّنی الله تبارک و تعالی بإختتام هذه النسخة الشّریفة المنیفة فی عشر الأولى من شهر رمضان المبارک من شهور سنة ۱۰۶۳ من الهجرة النبویة صلّی الله علیه و آله و سلم، کتبه لنفسه، محمد صالح بن خان احمد نهالدى من نواهی اهر تومان مشکین عن کوره آذربایجان حامداً مصلياً مسلماً و الحمد لله ربّ العالمین» [نوع خط: نسخ معرب [نام کاتب: صالح بن خان احمد [تاریخ کتابت: رمضان ۱۰۶۳ [عنوانها و نشانیها: قرمز [نوع کاغذ: شرقی [تعداد برگ:

۲۵۶ □ تعداد سطر: ۲۳ □ اندازه متن: ۹×۱۷ سانتیمتر □ اندازه جلد: ۱۶×۲۵ سانتیمتر □ نوع جلد: تیماج دارچینی ضربی مجدول، با لچک ترنج و سرترنج گل و بوته. **ویژگیها:** نسخه‌ای است نفیس، در حاشیه تصحیح شده، اندکی حاشیه‌نویسی دارد، نسخه بدلها با نشان «خ ل» در حاشیه نگارش یافته، با نشان «بلغ مقابله آیده الله بحمدہ تعالی» مقابله گردیده، نسخه رطوبت دیده و اندکی فرسوده شده است، این نسخه در تملک آیت الله سید محمد علی روحقانی بود. و دستخط ایشان قبل از آغاز با عبارت «للحقیر سید محمد علی روحقانی» آمده است. عبارت مقابله در انجام نسخه چنین آمد: «بالغت المقابله مع تدبّر و اصلاح الّا ما زاغ عنه البصر و حسر عنه النظر...».

شماره نسخه: «۶۵۱۴»

(دعا، عربی)

۲۱۰. **مصباح المتهدّ (۶)**

آغاز: «همچون نسخه شماره ۲۱۷۳».

انجام: «همچون نسخه شماره ۲۱۷۳».

گزارش نسخه: □ نوع خط: نسخ معرب و نستعلیق □ تاریخ کتابت: سده ۹ ق □ عنوانها و نشانیها: قرمز □ نوع کاغذ: شرقی □ تعداد برگ: ۲۴۲ □ تعداد سطر: ۲۰-۲۴ □ اندازه متن: ۱۰×۱۷ سانتیمتر □ اندازه جلد: ۱۷×۲۳ سانتیمتر □ نوع جلد: تیماج قهوه‌ای ضربی با ترنج و سرترنج، عطف و لبه‌ها تیماج حنایی. **ویژگیها:** نسخه‌ای است نفیس، بخشی از برگها نونویس شده برخی از آنها به خط سید عبدالحی بن عبدالوہاب به تاریخ بیست و نهم ۹۵۳ هجری می‌باشد، که در برگ ۱۱۶ بدان اشاره شده است. در حاشیه تصحیح شده، اندکی حاشیه‌نویسی دارد، برخی از مطالب حواشی در اثر برش نابجا آسیب دیده، نسخه بدلها با نشان «خ ل» در حواشی نگارش یافته، تملکی به تاریخ ۱۳۲۵ با مهر بیضی «رضا بن یعقوب الطباطبائی» و «هاشم الطباطبائی» روی برگ نخست آمده، نسخ هر طوبت دیده برخی برگها اندکی آسیب دیده و مرمت گردیده و مهر حضرت آیت الله مرعشی نجفی رحمته الله روی برگ نخست و انجام آمده است.

شماره نسخه: «۶۷۱۶»

۲۱۱. مصباح المتهدّد (۷)

(دعا، عربی)

آغاز و انجام: «همچون نسخه شماره ۲۱۷۳».

گزارش نسخه: □نوع خط: نسخ معرب □تاریخ کتابت: سده ۱۰ق □عنوانها و نشانیها: قرمز □نوع کاغذ: شرقی نخودی □تعداد برگ: ۴۵۵ □تعداد سطر: ۱۷ □اندازه متن: ۶/۵×۱۱/۵ سانتیمتر □اندازه جلد: ۱۲×۱۸ سانتیمتر □نوع جلد: تیماج قرمز ضربی با ترنج و سرترنج گل و بوته عطف و لبه‌ها: تیماج قهوه‌ای.

ویژگیها: نسخه‌ای است نفیس، در حاشیه تصحیح شده، نسخه بدلها با نشان (خ) در حواشی نگارش یافته، اندکی حاشیه‌نویسی دارد. با نسخه‌ی اصلی مقابله گردیده که نشان مقابله در انجام فرسوده شده و قابل خواندن نیست، برخی حاشیه‌نویسی‌ها پاک شده است. افزودگیهایی شامل اشعار عربی، تملک هاشم بن میرزا یحیی (بیدآبادی اصفهانی) به تاریخ ذی‌القعدة ۱۳۲۷ با مهر بیضی میرزا یحیی «شفیع یحیی فی الآخرة، محمد و العتره الطاهرة» و صورت اجازه‌ی حیدر بن محمد بن زید بن محمد بن محمد بن عبدالله الحسینی به ربیب الدین حسن بن محمد بن یحیی بن علی بن ابی‌الجود بن بدر بن درباس به تاریخ جمادی الأول ۶۲۹ در برگ نخست آمده، برگهای آغاز و انجام اندکی آسیب دیده و مرمت گردیده است.

شماره نسخه: «۶۸۳۷»

۲۱۲. مصباح المتهدّد (۸)

(دعا، عربی)

آغاز: افتاده «... قوی بعد ذلك عزمی ما كان سبق من قول بعض الأشراف الأجلّة الديّانین المؤثرین لأفعال الخیر، ... فصل: فی عبادات الشّرع، عبادات الشّرح خمس، الصّلاة و الزّکاة و الصّوم و الحجّ و الجهاد...».

انجام: «اللّهم إئی أسألك إیماناً صادقاً یا من یملک حوائج السائلین و یعلم ضمیر الصّامتین إئک بكلّ خیر عالم غیر معلّم، أن تقضی حاجتی و أن تغفر لی و لوالدی...» افتاده.

گزارش نسخه: □نوع خط: نسخ معرب □تاریخ کتابت: سده ۷ق □عنوانها و نشانیها: قرمز □نوع کاغذ: شرقی □تعداد برگ: ۲۴۱ □تعداد سطر: ۱۵ □اندازه متن: ۱۰×۱۴/۵ سانتیمتر □اندازه جلد: ۱۴×۱۸ سانتیمتر □نوع جلد: دورو، برکه تیماج قرمز ضربی با ترنج و سرترنج گل و بوته، درون تیماج سبز فرسوده، لبه برگردان.

ویژگیها: نسخه‌ای بسیار نفیس و گرانقدر است، در حاشیه تصحیح شده و برخی نسخه بدلها با نشان «ل» در حواشی نگارش یافته، برگ نخست افتاده سپس فردی خطبه‌ای برای آن جعل کرده است، نسخه آفت شدید دیده، برخی برگها آسیب دیده و مرمت گردیده، تملک جعفر با مهر مربع وی و تملک عبدالعظیم روی برگ نخست آمده، مهر حضرت آیت الله العظمی مرعشی نجفی رحمته الله در برگ نخست و انجام دیده می‌شود.
شماره نسخه: «۷۳۰۹»

۲۱۳. مصباح المتهدّد (۱۰) (دعا، عربی)

آغاز و انجام: «همچون نسخه شماره ۲۱۷۳».

گزارش نسخه: [نوع خط: نسخ معرب] [تاریخ کتابت: سده ۱۱ق] [عنوانها و نشانیها: قرمز] [نوع کاغذ: شرقی آهار مهر زده] [تعداد برگ: ۲۳۸] [تعداد سطر: ۲۲] [اندازه متن: ۱۱×۱۷ سانتیمتر] [اندازه جلد: ۱۹×۲۵/۵ سانتیمتر] [نوع جلد: تیماج قهوه‌ای تیره].
ویژگیها: در حاشیه تصحیح شده و نسخه بدلها با نشان «خ ل» در حاشیه نگارش یافته، تملک یوسف بن محمدحسین اصفهانی در کربلا با مهرهای «محمد اسماعیل بن محمد علی» و «محمد اسماعیل بن محمد علی بن...» روی برگ نخست آمده، افزودگیهایی شامل تاریخ ولادتهای گوناگون و جداول نجومی پس از پایان آمده است. آثار رطوبت در برخی برگها مشهود است. چندین برگ نخستین اندکی آسیب دیده و مرمت گردیده است.

شماره نسخه: «۷۴۳۸»

۲۱۴. مصباح المتهدّد (۱۱) (دعا، عربی)

آغاز و انجام: «همچون نسخه شماره ۲۱۷۳».

گزارش نسخه: [نوع خط: نسخ معرب] [تاریخ کتابت: ۱۱۰۶ق] [عنوانها و نشانیها: قرمز] [نوع کاغذ: شرقی] [تعداد برگ: ۲۱۷] [تعداد سطر: ۲۵] [اندازه متن: ۵/۵×۱۲ سانتیمتر] [اندازه جلد: ۱۰×۱۶/۵ سانتیمتر] [نوع جلد: تیماج قهوه‌ای تیره] ضری مجدول دارای سر لوح زیبای مذهب با زمینه‌ی طلا و لاجورد؛ گل‌های رنگارنگ و در برگ نخست مجدول به طلا و مشکی با کمند.

ویژگیها: در حاشیه تصحیح شده اندکی حاشیه نویسی دارد، نسخه بدلها با نشان «خ ل» در حواشی نگارش یافته، برخی برگها از جمله برگهای نخستین و پایانی آسیب دیده و مرمت شده، آثار رطوبت در برخی برگها دیده می شود، مهر حضرت آیت الله العظمی مرعشی نجفی رحمته الله در آغاز و انجام نسخه آمده است.

شماره نسخه: «۷۷۵۶»

۲۱۵. مصباح المتهجد (۱۲)

(دعا، عربی)

آغاز و انجام: «همچون نسخه شماره ۲۱۷۳».

گزارش نسخه: □ ترقیمه: «قد تم هذه النسخة الشريفة ... علی يد مقيم بن نظام ... فی يوم الأحد ثامن عشر شهر جمادى الأول سنة اثنی عشر و مأتین من بعد لألف» □ نوع خط: نسخ معرب □ نام کاتب: مقيم بن نظام □ تاریخ کتابت: جمادى الأول ۱۱۱۲ □ عنوانها و نشانیها: قرمز □ نوع کاغذ: شرقی □ تعداد برگ: ۳۷۰ □ تعداد سطر: ۱۸ □ اندازه متن: ۹×۱۶/۵ سانتیمتر □ اندازه جلد: ۱۶×۲۵ سانتیمتر □ نوع جلد: تیماج دارچینی ضربی با ترنج گل و بوتہ.

ویژگیها: در حاشیه تصحیح شده، نسخه بدلها با نشان «خ و بدل» در حاشیه نگارش یافته، اشعاری از شیخ عبدالله بن صالح لاهیجی بحرانی با تملک وی به تاریخ ذی القعدة ۱۱۳۱ با مهر بیضی وی و تملک عیسی بن محمد بحرانی بامهر مربع «لقد آتینا عیسی البینات» در برگهای نخستین آمده، نسخه فرسوده شده، برخی برگها آسیب دیده و مرمت گردیده است، آثار رطوبت در برگهای پایانی مشاهده می شود.

شماره نسخه: «۸۶۶۰»

۲۱۶. مصباح المتهجد (۱۳)

(دعا، عربی)

آغاز و انجام: «همچون نسخه شماره ۲۱۷۳».

گزارش نسخه: □ نوع خط: نسخ معرب □ تاریخ کتابت: سده ۱۱ ق □ عنوانها و نشانیها: قرمز □ نوع کاغذ: شرقی □ تعداد برگ: ۳۰۰ □ تعداد سطر: ۲۰ □ اندازه متن:

۱۸×۹/۵ سانتیمتر □ اندازه جلد: ۲۷×۱۸ سانتیمتر □ نوع جلد: دورو؛ برون: تیماج قرمز، درون: تیماج قرمز ضربی با ترنج و سرترنج گل و بوته.
ویژگیها: در حاشیه تصحیح شده، نسخه بدلها با نشان «نسخه، ل، خ ل» در حواشی نگارش یافته، اندکی حاشیه نویسی دارد، آثار چربی روی برگ نخست مشاهده می شود.

شماره نسخه: «۹۱۷۸»

۲۱۷. مصباح المتهجد (۱۴) (دعا، عربی)

آغاز و انجام: «همچون نسخه شماره ۲۱۷۳».

گزارش نسخه: □ ترقیمه: «تمت علی ید عنایت الله الحسینی التبریزی فی منتصف شهر رجب المرجب یوم الجمعة فی مشهد الرضا، علی ساکنها ألف التحیة و الثنا، فی سنة ثمانية و ستین بعد ألف» □ نوع خط: نسخ معرب □ نام کاتب: عنایت الله حسینی تبریزی □ تاریخ کتابت: رجب ۱۰۶۸ □ محل کتابت: مشهد مقدس □ عنوانها و نشانیها: قرمز □ نوع کاغذ: شرقی □ تعداد برگ: ۴۳۴ □ تعداد سطر: ۱۹ □ اندازه متن: ۱۷/۵×۱۰/۵ سانتیمتر □ اندازه جلد: ۲۵×۱۹ سانتیمتر □ نوع جلد: تیماج نیلی ضربی مجدول.
ویژگیها: در حاشیه تصحیح شده، نسخه بدلها با نشان «خ ل» در حواشی نگارش یافته، برگها مجدول به طلا، لاجورد، مشکی حاشیه برگها فرسوده شده چندین برگ از انجام آسیب دیده و مرمت شده است، تملک شیخ رضا بهاری در برگ نخست و تملک محمد زمان بن محمد صفی حسینی طالقانی هنگام اشتغال به خدمت نظارت روضه رضویّه در برگ انجام آمده است.

شماره نسخه: «۱۰۰۴۲»

۲۱۸. مصباح المتهجد (۱۵) (دعا، عربی)

آغاز و انجام: «همچون نسخه شماره ۲۱۷۳».

گزارش نسخه: □ نوع خط: نسخ □ نام کاتب: محمد صالح بن خان احمد نهالیدی □ تاریخ کتابت: ذی القعدة ۱۰۶۲ □ محل کتابت: روستای تومان مشکین، اهر

□عنوانها و نشانیها: قرمز □نوع کاغذ: شرقی آهار مهر زده □تعداد برگ: ۲۱۹ (۷۶ب - ۲۲۶الف) □تعداد سطر: ۲۳ □اندازه متن: ۱۶/۵×۱۱/۵ سانتیمتر □اندازه جلد: ۲۴×۱۹ سانتیمتر □نوع جلد: دورو؛ برون: تیماج قهوه‌ای سوخته، درون: تیماج قهوه‌ای، عطف پارچه.

ویژگیها: نسخه‌ای است نفیس، در حاشیه تصحیح شده، حاشیه‌نویسی با نشان «ع ب سلمه الله، ق» دارد نسخه بدلها با نشان «ح ل» در حاشیه آمده، با نشان «بلغت مقابله قبال تدبّر و اصلاح، بلغت المقابلة بعون الله تعالى قد وفقني الله تبارك و تعالی، على مقابلة هذا الكتاب و تصحيحه و إصلاحه مع المنتسخ المذكور في الحاشية و مع الحواشی المسطورة في هامشه بقدر الجهد و الطّاقة إلاّ ما زاغ عنه البصر و حسر عنه التّظر و الحمد لله كثيراً و سبحان الله بكرة و أصيلاً و صلواته على أشرف أنبيائه و خيرة جميع خلقه، عبده و نجيبه و صفيّه محمّد المصطفى و آله مصابيح الدّجى و سلم كثيراً، الضّعيف محمّد صالح بن خان احمد في ۱۰۶۲» مقابله شده، صورت مقابله‌نامه نسخه مستنسخ عنه در برگ انجام چنین آمده است:

قد حرّر و نقل هذا الكتاب عن التّسخة المولى الأملعى أفضل الفضلاء و أصلح الصّالحاء، أستاذى مجتهد الزّمان، عبدالله التّونى - أدام الله فضله و نبيله - تاريخ كتابتها سنة ۹۵۳ق و عليها بخطه - سلمه الله تعالى - ما صورته: قد وقع الفراغ من مقابلة هذه النسخة الشّريفة، شهر شعبان المعظّم من سنة ۱۰۵۷ و أنا أفقر الفقراء الى الله، ابن حاجى محمّد البشروى الخراسانى، عبدالله و قد كانت النسخة الّتى قوبلت معها، نسخة عتيقة، تاريخ كتابتها سنة ۷۳۲ق و عليها مكتوب ما صورته: قابلت هذا المصباح في الحلّة في مقام مولانا جعفر الصّادق عليه السلام مع نسخة الأصل، الّذى بخط مصنّفه - رحمه الله تعالى - و أنا الفقير، عبدالرحمن بن محمّد الجزائرى - غفر الله ذنوبهما - أمين و عليه أيضاً بلغ مقابلة بنسخة مصحّحة منقولة عنها في مجالس متعدّدة آخرها ۶ شهر محرّم الحرام سنة ۹۶۳، فصحّ إلاّ ما زاغ عنه البصر و حسر عنه التّظر و الحمد لله وحده و عليه أيضاً: كتبت الحواشى على هذا الكتاب الشّريف العزيز في مشهد سيّدنا و مولانا أميرالمؤمنين عليه السلام و بلغ مقابله بنسخة مصحّحة

بتصحیح مصنفه - رحمة الله عليه - العبد عبدالعلی الكلینی الحلی و علیه ایضاً
خطّ الشّهد الثّانی فی أوّل عمل شهر رمضان و قد کتب صورته هناك، هذا
کله صورة خطّه سلّمه الله تعالی فی آخر کتابه.
نسخه فرسوده شده و اندکی آسیب دیده است.

شماره نسخه: «۱۰۲۳/۱»

۲۱۹. مصباح المتهدّ (۱۶) (دعا، عربی)

آغاز و انجام: «همچون نسخه شماره ۲۱۷۳».

گزارش نسخه: «ترقیمه: «تمّ الكتاب ... علی يد كاتبه ابن نورالله فی يوم الثلثا،
ثامن عشر شهر جمادى الأولى سنة ثلاث و تسعين بعد الألف من الهجرة النبویة
صلّى الله علیه و آله ...» [نوع خط: نسخ] نام کاتب: شیخ عبدالله بن نورالله بحرانی
[تاریخ کتابت: ۱۰۹۳ ق] [عنوانها و نشانیها: قرمز] [نوع کاغذ: فرنگی] [تعداد برگ:
۴۲۴] [تعداد سطر: ۱۸] [اندازه متن: ۹×۱۴] [سانتیمتر] [اندازه جلد: ۱۵×۲۰/۵]
سانتیمتر] [نوع جلد: تیماج قهوه‌ای] [جدول].

ویژگیها: در حاشیه تصحیح شده، حاشیه نویسی دارد، نسخه بدله با نشان «خ ل»
در حواشی نگارش یافته، تملک محمد حسن بن علی قمی به سال ۱۲۹۷ ق در تهران
و دستخط حضرت آیت الله العظمی مرعشی نجفی رحمته الله در برگ نخست و انجام چنین
آمده است: «کتاب مصباح المتهدّ لشیخ الطائفة و النسخة نفیسة و هی بخط العلامة
الشیخ عبدالله بن نورالله البحرانی صاحب العوالم، حرّره الدّاعی، شهاب الدّین الحسینی
المرعشی التّجفی ۱۳۸۴». عناوین به قرمز در حواشی آمده، نسخه رطوبت دیده،
حاشیه برخی برگها آسیب دیده و مرمت شده است.

شماره نسخه: «۱۲۴۸۰»

۲۲۰. مصباح المتهدّ (۱۷) (دعا، عربی)

آغاز و انجام: «همچون نسخه شماره ۲۱۷۳».

۱. مؤلف کتاب شریف عوالم العلوم و المعارف.

گزارش نسخه: □ ترقیمه: « وقع الفراغ من تحريره يوم الأحد، سابع شهر ربيع الاول سنة سبع و ثلاثين و تسعمائة من هجرة خير البرية صلوات الله عليه و التحية في مشهد سيدنا و مولانا أمير المؤمنين على بن أبي طالب صلوات الله عليه على يد المتمسك... » □ نوع خط: نسخ معرب □ تاریخ کتابت: ربیع الاول ۹۳۷ □ محل کتابت: نجف اشرف □ عنوانها و نشانیها: قرمز □ نوع کاغذ: شرقی □ تعداد برگ: ۲۵۴ □ تعداد سطر: ۱۹ □ اندازه متن: ۱۷/۵ × ۱۰/۵ سانتیمتر □ اندازه جلد: ۱۷/۵ × ۲۶ سانتیمتر □ نوع جلد: تیماج زرشکی با ترنج گل و بوتہ.

ویژگیها: نسخه‌ای بسیار نفیس و کهن است، در حاشیه تصحیح شده و اندکی حاشیه نویسی « دارد نسخه بد لها در حاشیه نگارش یافته، تملک شیخ عبدالحسین تهرانی معروف به شیخ العراقین وصی امیرکبیر و بانی مدرسه و مسجد شیخ عبدالحسین در بازار تهران، با مهر هشت گوش بزرگ آن بزرگوار «هو المالك بالاستحقاق من عواری الزمان لدى الأحقر الجانی، عبده عبدالحسین الطهرانی ۱۲۰۶ق» در برگ نخست، تملک «محمد علی» با سه مهر مربع «المتوکل علی الله الغنی عبده محمد علی» در برگ نخست، تملک لطفعلی بن محمد کاظم^۱ به تاریخ ۱۳۱۳ق همراه تاریخ زاد روز مالک نسخه «محمد علی» در انجام دیده می‌شود، افزودگیهایی از نهایه شیخ طوسی و کتابهای دیگر، بعد از انجام آمده است.

شماره نسخه: «۱۳۰۴۴»

۲۲۱. مصباح المتهد (۱۸)

(دعا، عربی)

آغاز: افتاده «... الصلاة مجال و الصلاة لها مقدمات و شروط، لا تتم إلا بها فلا بد من ذكرها نحو الطهارة و ستر العورة و القبلة و معرفة الوقت... فصل في كيفية الطهارة، و بیان احكامها...».

انجام: «و جعلتهم مختلفة السننهم و ألوانهم خلقاً من بعد خلق لا يعلم العباد علمك و لا يقدر العباد قدرک ...» افتاده.

۱. ایشان به نام صدرالافاضل جد مرحوم فخرالدین نصیری امینی است.

گزارش نسخه: □نوع خط: نسخ قدیم □تاریخ کتابت: نیمه نخست سده ۶ق
 □عنوانها و نشانیها: قرمز □نوع کاغذ: شرقی □تعداد برگ: ۲۶۳ □تعداد سطر: ۱۶
 □اندازه متن: ۱۹×۱۲ سانتیمتر □اندازه جلد: ۱۷×۲۳/۵ سانتیمتر □نوع جلد: تیماج
 قهوه‌ای ضربی با لچک، ترنج و سرترنج گل و بوته.
 ویژگیها: نسخه‌ای بسیار کهن، نفیس و گرانبه‌است، در حاشیه تصحیح شده،
 اندکی حاشیه‌نویسی دارد، برخی از برگها اندکی رطوبت دیده و فرسوده گردیده،
 حاشیه برگها آسیب دیده و مرمت شده، برگ نخستین در سده نهم هجری نونویسی
 شده، برگ پایانی افتاده است.

شماره نسخه: «۱۳۲۴۱»

۲۲۲. مصباح المتهجد (۱۹) (دعا، عربی)

آغاز و انجام: «همچون نسخه شماره ۲۱۷۳».

گزارش نسخه: □نوع خط: نسخ معرب ممتاز بسیار ریز □تاریخ کتابت: سده ۱۲ق
 □عنوانها و نشانیها: قرمز □نوع کاغذ: شرقی □تعداد برگ: ۳۲۷ □تعداد سطر: ۲۲
 □اندازه متن: ۵×۹/۵ سانتیمتر □اندازه جلد: ۹/۵×۱۵/۵ سانتیمتر □نوع جلد: تیماج
 آجری ضربی زرگوب شبیه جلدهای سوخت، با لچک ترنج و سرترنج گل و بوته،
 عطف: تیماج دارچینی.

ویژگیها: نسخه‌ای است نفیس، در حاشیه تصحیح شد و نسخه بدنها با نشان «خ
 ل» در حاشیه آمده، برگها مجدول به طلا و کمند طلایی، حاشیه برخی برگها اندکی
 آسیب دیده و مرمت گردیده این نسخه از لحاظ هنری فوق‌العاده است و در
 کوچکترین قطع و زیباترین و ریزترین خط نسخ ممتاز کتابت شده و چندین سال
 طول کشیده، از این رو بسیار ارزشمند است.

شماره نسخه: «۱۴۶۰۱»

۲۲۳. مصباح المتهجد (۲۰) (دعا، عربی)

آغاز و انجام: «همچون نسخه ۲۱۷۳».

گزارش نسخه: □ترقیمه: «تمّ تحریر المجلد الأولى من كتاب المصباح في الأدعية المأثورة
 علی يد فخرالدین بن اشرف الحسینی الاسترآبادی... فی یوم الخمیس فی ثالث شهر

ربیع الثانی، من سنة ثلاثه و ثلاثین و تسعمائة «برگ ۱۲۳ ب.» □ نوع خط: نسخ معرب □ نام کاتب: فخرالدین بن اشرف حسینی استرآبادی □ تاریخ کتابت: ربیع الثانی ۹۳۳ □ عنوانها و نشانیها: قرمز □ نوع کاغذ: شرقی □ تعداد برگ: ۲۵۸ □ تعداد سطر: ۲۱ □ اندازه متن: ۱۲×۱۶ سانتیمتر □ اندازه جلد: ۱۷×۲۴/۵ سانتیمتر □ نوع جلد: تیماج قهوه‌ای. ویژگیها: نسخه‌ای است نفیس، در حاشیه تصحیح شده و نسخه بدھا در حاشیه آمده، دستخط مرحوم آیت‌الله العظمی سید محمد حجّت کوه کمری در خصوص کتاب، در پشت برگ آغازین آمده، بخشی از آغاز و انجام نونویسی شده، حاشیه برخی برگها آسیب دیده و مرمت گردیده است.

شماره نسخه: «۱۴۷۲۹»

۲۲۴. مصباح المتهجد (۲۱) (دعا، عربی)

آغاز: «بسمله... و تدعو بدعاء الوداع لعلی بن الحسین علیه السلام (کذا) و هو من أدعیة الصّحيفة: یا من لا یرغب فی الجزاء، یا من لا یندم علی العطاء، یا من لا یکافی عبده علی السواء...».

انجام: «أن لا یخلینا من دعائه عقیب العمل بما علمناه إن شاء الله تعالی».

گزارش نسخه: □ نوع خط: نسخ قدیم □ تاریخ کتابت: پیرامون سده ۶ق □ عنوانها و نشانیها: مشکی درشت □ نوع کاغذ: شرقی □ تعداد برگ: ۲۷۵ □ تعداد سطر: ۹ □ اندازه متن: ۱۱×۱۸ سانتیمتر □ اندازه جلد: ۱۸×۲۴ سانتیمتر □ نوع جلد: چرم مشکی ضربی با لبه برگردان.

ویژگیها: نسخه بسیار نفیس و کم نظیری از اواخر سده ششم هجری است که برای خزانه کتب «عزالدین، ابوالمظفر، مسعود بن مودود بن زنگی بن آق سنقر» کتابت شده است. صاحب خزانه مذکور، از حاکمان تحت الحماية «صلاح‌الدین ایوبی» (۵۸۹ق) بوده و به سال (۶۰۷ق) درگذشته است. این نسخه با خط نسخ زیبا به سبک قدیم نوشته شده و عناوین آن با خط درشت و بسیار زیبا، با شیوه ثلث تزئین یافته است. آثار رطوبت به برگها سرایت نموده است.

شماره نسخه: «۱۴۲۲۶»

۲۲۵. **النهاية في مجرد الفقه والفتاوي (۱)** (فقه، عربی)

آغاز: «بسملة، الحمد لله مستحق الحمد و موجه... ماهية الطهارة و كيفية ترتيبها، الطهارة في الشريعة اسم لا يستباح به الدخول في الصلاة و هي تنقسم قسمين، وضوء و تیمم و مدارهما على أربعة أشياء، أحدهما وجوب الطهارة...»

انجام: «باب دية الجنين و الميت اذا قطع رأسه أو شئ من أعضائه و إذا قتلت المرأة و هي حامل متمم و مات الولد في بطنها و لا يعلم أ ذكر هو أم ...» افتاده.

گزارش متن: دو بیت شعر به فارسی و عربی همراه دو مهر بیضی «ابوالقاسم» و مهر مربع «الراجی ابن محمدتقی ابوالقاسم» روی برگ «۱۴۹» آمده، در حاشیه تصحیح شده، برگها فرسوده شده و چندین برگ پایانی آسیب دیده و مرمت شده است، آثار رطوبت در برخی برگها دیده می شود.

گزارش نسخه: □ترقیمه: «کتبه حمزة بن نصرالله ابن احمد الموصلی حامداً لله تعالی... و وافق الفراغ من نسخه رابع عشر شوال من سنة سبع و خمس مائة و لله الحمد و المنة «۱۴۷ب» □نوع خط: نسخ □نام کاتب: حمزة بن نصرالله بن احمد موصلی □تاریخ کتابت: شوال ۵۰۷ □عنوانها و نشانیها: مشکی درشت تر از متن □نوع کاغذ: شرقی نخودی □تعداد برگ: ۲۷۶ □تعداد سطر: ۲۰ □اندازه متن: ۱۹×۱۲/۵ سانتیمتر □اندازه جلد: ۲۵×۱۷ سانتیمتر □نوع جلد: مشمّع مشکی، عطف تیماج مشکی.

ویژگیها: نسخه ای است بسیار نفیس و ارزشمند، در حاشیه تصحیح و با عبارات «بلغ قراءة أیده الله، بلغت مقابلة بالأصل، بلغ مقابلة بالأصل» با چندین نسخه از جمله با نسخه اصل مقابله شده، اجازه شیخ عبدالله بن علی الخواری الورامینی به شاگرد خویش زین الدین علی بن حسن العمادی به تاریخ ۶۹۱ هجری روی برگ آمده، اینها از حسن بن شداد در برگ «۱۴۷» انتهای جزء نخست کتاب چنین آمده است: «أنها أحسن الله توفيقه و أجزل له من كل عارفه فصله و مزیده قراءة و شرحاً نفعه الله و ایانا به بمحمد و آله و كتب حسن بن شداد فی جمادی الاول فی سنة سبع و عشرين و سبع مائة». دو برگ «۸ و ۹» نونویس شده، فهرست مطالب کتاب قبل از آغاز آمده، دستخط حضرت آیت الله العظمی مرعشی نجفی رحمته الله روی برگ نخست چنین آمده: «بسمه تعالی، هذه نسخة نفیسة من نهاية شیخ الطائفة مقروة علی العلامة

الشیخ حسن بن سداد الحلّی و قد كتب الإنهاء بخطه الشريف على آخر الجزء الأوّل و كذا على ظهره الإجازة من العلامة الشيخ عبدالله بن علي الخوارى الوراميني لتلميذه الشيخ زين الدين علي بن حسن العمادى تاريخ الإجازة سنة ٦٩١ و يروى عن شيخ يحيى بن سعيد و ابن عمّه المحقّق و عن السيّد جمال الدين احمد بن طاووس بطرقهم ثمّ من محاسن هذه النسخة أنّها مقابلة بأصل خط الشيخ الطوسى رحمته و قد وقفها العلامة آية البارى الشيخ ابوالقاسم المحمّدى الجربادقانى أدام الله بركته و جعلها فى المكتبة العامّة الّتى أسّستها حرّره العبد تراب أقدام العلماء شهاب الدين الحسينى المرعشى النجفى (١٣٩١)». شماره نسخه: «٢٤١»

بصحة

٢٢٦. النهاية فى مجردّ الفقه و الفتاوى (٢) (فقه، عربى)

آغاز: «همچون نسخه نخست».

انجام: «همچون نسخه شماره ١٠٩٦».

گزارش نسخه: □ترقيمه: «و فرغ من تسويد العبد... محمّدعلى بن حاجى محمّدصالح فى الرابع شوال المكرّم سنة ١٢٤٠» □نوع خط: نسخ □نام كاتب: محمّدعلى بن محمّدصالح □تاريخ كتابت: شوال ١٢٤٧ □عنوانها و نشانيها: قرمز □نوع كاغذ: فرنگى آهار مهره زده □تعداد برگ: «١٧٤ الف - ٢٥١ ب» □تعداد سطر: ٣٣ □اندازه متن: ١١/٥×٢٠ سانتيمتر □اندازه جلد: ٢١×٣٠ سانتيمتر □نوع جلد: تىماج ضربى مجدول قهوه اى. ويژگيها: با قلم ريز نگارش يافته، برخى عناوين در حاشيه با قرمز آمده است. شماره نسخه: «٢٢١٩/٦»

بصحة

٢٢٧. النهاية فى مجردّ الفقه و الفتاوى (٢) (فقه، عربى)

آغاز: «همچون نسخه نخست»

انجام: «فإن أتلف ذلك على ذمىّ فى حرزه كان عليه ضمانه فإن أتلفه عليه و كان

قد أظهره لم يكن عليه شيء على حال»

گزارش نسخه: □ترقيمه: «تمّ... فى ضحى يوم الجمعة عشر من شهر ربيع الأوّل أربع و سبعين و ألف فى دارالعلم شيراز» □نوع خط: نسخ □تاريخ كتابت: ربيع الأوّل ١٠٧٤

محلّ کتابت: شیراز □ عنوانها و نشانیها: قرمز □ نوع کاغذ: شرقی □ تعداد برگ: ۱۴۰ □ تعداد سطر: ۲۶ □ اندازه متن: ۱۱×۲۲ سانتیمتر □ اندازه جلد: ۱۹×۳۱ سانتیمتر □ نوع جلد: تیماج نارنجی ضربی با ترنج و سرترنج گل و بوته.

ویژگیها: در حاشیه تصحیح شده، اندکی حاشیه نویسی دارد، عناوین با قرمز در حواشی نگارش یافته، دستخط حضرت آیت الله العظمی مرعشی نجفی رحمته الله روی برگ نخست چنین آمده: «بسمه تعالی، کتاب التّهایة لشیخ الطائفة قد وقفها فی سبیل الله تعالی و جعلته فی المكتبة الموقوفة العامّة الّتی أسّستها فی سنة ۱۳۸۶، حرّره الدّاعی، شهاب الدین الحسینی المرعشی التّجفی (۱۳۸۷)». فهرست مطالب کتاب در چندین برگ قبل از آغاز آمده، تملک محمدباقر بن محمد مهدی هرندی قهپائی با مهر بیضی «محمدباقر مبین علم» و مهر بیضی «تقی بن حسینعلی» و مهر مربع «الراجی الی الله محمد رضا بن محمد حسین» در برگ نخست آمده است.

شماره نسخه: «۱۰۹۶»

بصری

۲۲۸. النّهاية في مجرد الفقه و الفتاوي (۳) (فقه، عربی)

آغاز: «همچون نسخه نخست»

انجام: «همچون نسخه ۱۰۹۶»

گزارش نسخه: □ ترقیمه: «إتفق الفراغ من إنتساخه فی العشر الأوّل من جمادی الأولى سنة خمس و تسعين و خمس مائة و كتب أضعف عبادالله... حامداً لله تعالی مصلياً علی نبیّه محمد و آله الطیبین الطّاهرين و حسیناالله و نعم الحسیب» □ نوع خط: نسخ معرب □ تاریخ کتابت: جمادی الأوّل ۵۹۵ □ عنوانها و نشانیها: مشکی درشت تر از متن □ نوع کاغذ: شرقی □ تعداد برگ: ۲۳۲ □ تعداد سطر: ۲۰ □ اندازه متن: ۱۳×۱۱/۵ سانتیمتر □ اندازه جلد: ۱۶×۱۸/۵ سانتیمتر □ نوع جلد: تیماج قهوه‌ای ضربی با ترنج گل و بوته.

ویژگیها: نسخه‌ای است بسیار نفیس که با یک واسطه از روی نسخه مؤلف کتابت شده صورت مقابله نسخه محمد بن ادریس که در نجف اشرف از روی نسخه مؤلف به تاریخ رجب ۵۷۳ کتابت شده و در چندین مجلس به حضور علی بن یحیی بن علی

و ورام بن نصر مقابله شده و توسط حسن بن ابی‌الفضل بن حسین بن دربی و ابن شهریار خازن و محمد بن علی بن شعره نیز مقابله گردیده، «قبل از آغاز». عبارت مقابله نسخه در برگ دوم چنین آمده است: «عروض هذا التّصف من الكتاب التّهایة و هو الاول و كذلك التّصف الثانی بنسخة الشیخ السعید محمد بن ادريس العجلی رحمه الله و هی بخط علی بن محمد بن السکون معارضة مرضیة محقّقه... إلا ما زاغ عنه التّظر و حسر عنه البصر... سنة خمس و أربعین و ستمائة»، در حاشیه تصحیح شده و با نشان «بلغت مقابله ایدہ الله» مقابله گردیده، اینهائی همراه اجازه‌ای به خط محقق حلّی برای سدیدالدین ابوالحسن بن احمد به تاریخ ۶۵۴ بدین شرح آمده است: «قرأ علی کتاب النهایة من أوله الى آخره، الشیخ الفقیه العالم الصالح سدیدالدین ابوالحسن ابن احمد آدم الله تأییده و وفر من الخیرات حظّه و مزیده و قرأته تشهد بفضله و یوذن بریاسته و نبله و تدلّ علی فهمه و تحقیقه و علمه و تدقیقه و سألنی فی غضون قرائته عمّا أبهم من مسائله و أظلم من مشکله فأجبتّه بما أعولّ علیه مومياً إلى دلاله موضحاً لحاصله لك ضابطاً لما یلقى إلیه حافظاً لم یورد علیه و أجزت له رواية ذلك عنی عن والدی رحمه الله عن أبیه و عن شیخنا الفقیه محمد بن نما عن الفقیه محمد بن ادريس، جمیعاً عن علی بن مسافر عن الیاس بن هشام عن أبی‌علی عن والده أبی‌جعفر محمد بن الحسن المصنّف تغمّدالله برضوانه و أجزت له رواية ذلك ایضاً عنی و عن الشیخ الصالح الحسن... و عن السید أبی‌عبدالله محمد... عن علی بن زمرة الحسینی و عن سدیدالدین سالم بن محفوظ و عن أبی‌الحسن علی بن... الى مصنّف هذا الكتاب فلیرو ذلك غیر حرج و كتب جعفر... سنة أربع و خمسين و ستمائة».

دستخط شیخ بهاء‌الدین عاملی در تأکید خط محقق حلّی قبل از اجازه چنین آمده: الحمدلله و حده هذه الإجازة بخط الشیخ الجلیل المحقّق الأكمل حجّة الله فی العالمین کمال الملة و الحقّ و الدّین، ابی‌القاسم جعفر بن سعید الحلّی، قدّس الله تعالی تربته و رفع فی الخلد رتبته بمحمد و آله الطّاهرین و كتب الفقیر الى الله تعالی، بهاء‌الدین محمد عاملی». و اینهائی دیگر از محقق حلّی به تاریخ سیزدهم شوال ۶۵۴ در انجام کتاب آمده است.

نسخه آسیب دیده و مرمت گردیده است، فهرست مطالب کتاب قبل از آغاز همراه مختصری از زندگی نامه شیخ طوسی به تاریخ ۲۹ ذی الحجه ۱۲۵۶ نگارش یافته، تملکی با مهر بیضی «علی الله فی کلّ الامور توکلی، عبده محمد طاهر» شماره نسخه: «۳۱۲۶»

بسم

۲۲۹. **النهاية في مجرد الفقه و الفتاوي (۴)** (فقه، عربی)

آغاز: «همچون نسخه نخست»

انجام: «همچون نسخه ۱۰۹۶»

گزارش نسخه: □ترقیمه: «و فرغ من تسویده محمدتقی، فی الثالث عشر من شهر ربیع المولود من سنة ۱۲۳۳» □نوع خط: نسخ □نام کاتب: محمدتقی □تاریخ کتابت: ربیع الاول ۱۲۳۳ □عنوانها و نشانیها: قرمز □نوع کاغذ: فرنگی آهار مهره زده □تعداد برگ: ۳۵ (۷۸ الف - ۱۱۲ ب) □تعداد سطر: ۵۵ □اندازه متن: ۲۸/۵×۱۷/۵ سانتیمتر □اندازه جلد: ۲۹×۴۲ سانتیمتر □نوع جلد: تیماج قرمز ضربی مجدول، عطف: تیماج قهوه‌ای. ویژگیها: برخی عناوین در حاشیه نگارش یافته است.

شماره نسخه: «۴۳۳۲/۶»

بسم

۲۳۰. **النهاية في مجرد الفقه و الفتاوي (۵)** (فقه، عربی)

آغاز: «همچون نسخه نخست»

انجام: «همچون نسخه ۱۰۹۶»

گزارش نسخه: □ترقیمه: قد تمّ هذا الكتاب... علی يد محمدصالح بن جمال الدین محمد بدلیة الخطیب الشیرازی فی شهر صفر ختم بالخیر و الظفر سنة ستّ و خمسين و ألف من الهجرة النبویة

فردا که چرخ بر من مسکین جفا کند در زیر خاک بند ز بند من جدا کند

یارب نگاه دار ایمان آن کسی که خط من بخواند و بر من دعا کند

□نوع خط: نسخ زیبا □نام کاتب: محمدصالح بن جمال الدین محمد بدلیه خطیب

□تاریخ کتابت: صفر ۱۰۵۶ □عنوانها و نشانیها: قرمز □نوع کاغذ: شرقی نخودی

تعداد برگ: ۲۳۱ □ تعداد سطر: ۲۱ □ اندازه متن: ۹×۱۷ سانتیمتر □ اندازه جلد: ۱۵×۲۵ سانتیمتر □ نوع جلد: دو رو، برون: تیماج سبز مجدول، درون: تیماج قرمز مجدول با ترنج زیبای مرصع با زمینه لاجورد و سرترنج.

ویژگیها: نسخه‌ای است نفیس و هنری، دارای سرلوح بسیار زیبای مذهب با زمینه طلا و لاجورد با نقش و نگارهای ظریف رنگارنگ، برگها مجدول به طلا، لاجورد و مشکی، در حاشیه تصحیح شده اندکی حاشیه نویسی دارد، تملک مرتضی بن حسن آشتیانی به تاریخ بیستم ربیع الثانی ۱۳۰۱ با مهر بیضی «مرتضی بن حسن ۱۲۹۹» در برگ انجام آمده، مهر حضرت آیت الله العظمی مرعشی نجفی رحمته الله در برگ آغاز و انجام دیده می‌شود.

شماره نسخه: «۷۴۱۶»

بصحة

۲۳۱. النهاية في مجرد الفقه و الفتاوي (۶) (فقه، عربی)

آغاز: «همچون نسخه نخست»

انجام: «همچون نسخه ۱۰۹۶»

گزارش نسخه: □ ترقیمه: «و فرغ من نسخه يوم السبت الحادی عشر من شهر رجب الأصب سنة أحد و ثمانین و تسعمائة هجرية نبوية على مشرفها السلام و ذلك على يد محمد بن زين الدين بن محمود الشاني الفرزني و ذلك في التجف الأشرف على ساكنه الصلاة و السلام» □ نوع خط: نسخ □ نام کاتب: محمد بن زين الدين بن محمود شانی فرزنی □ تاریخ کتابت: رجب ۹۸۱ □ عنوانها و نشانیها: مشکی درشت تراز متن □ نوع کاغذ: شرقی □ تعداد برگ: ۱۹۲ □ تعداد سطر: ۲۳ □ اندازه متن: ۱۱×۱۷/۵ سانتیمتر □ اندازه جلد: ۱۸×۲۴/۵ سانتیمتر □ نوع جلد: تیماج قهوه‌ای تیره.

ویژگیها: نسخه‌ای است نفیس، در حاشیه تصحیح شده، حواشی برگها اندکی فرسوده شده و رطوبت دیده است، برگ آغاز و انجام اندکی آسیب دیده و مرمت شده است.

شماره نسخه: «۸۴۳۹»

بصحة

۲۳۲. النهایة فی مجرد الفقه و الفتاوی (۷) (فقه، عربی)

آغاز: «همچون نسخه نخست»

انجام: «همچون نسخه ۱۰۹۶»

گزارش نسخه: [ترقیمه: «فرغ من سواد بياضه العبد الضعیف الفقیر المحتاج الی رحمة الله تعالى، ابوالقاسم بن محمد بن علی الجاسبی، غفرالله له و لوالديه فی غرة ذی القعدة من سنة تسع و سبعین و خمس مائة»] نوع خط: نسخ قدیم معرب و ثلث
 [نام کاتب: ابوالقاسم بن محمد بن علی جاسبی] [تاریخ کتابت: ذی القعدة ۵۷۹]
 [عنوانها و نشانیها: مشکى درشت تر از متن] [نوع کاغذ: شرقی] [تعداد برگ: ۱۹۰]
 [تعداد سطر: ۲۲] [اندازه متن: ۱۷×۱۲/۵ سانتیمتر] [اندازه جلد: ۲۳×۱۷ سانتیمتر]
 [نوع جلد: تیماج قهوه‌ای تیره ضربی با لچک ترنج و سر ترنج گل و بوته.

ویژگیها: نسخه‌ای است بسیار ممتاز و فوق‌العاده نفیس که به خط نسخ معرب و شیوه رایج سده ۵ و ۶ قمری با عناوین ثلث در ابواب و بخش‌ها، دارای سرلوح مشکى با خطوط کوفی و ثلث تزئینی توأم با اشکال گوناگون، در پشت برگ نخست عناوین کتاب با خط کوفی تزئینی نگاشته شده، در حاشیه تصحیح و مقابله شده کاتب، نسخه را بر عالم جلیل القدر ابوالفضل راوندی قرائت کرده، إنهاء و اجازه روایت وی بدین عبارت آمده است: «قرأ علیّ الشیخ الإمام العالم، وجیه‌الدین، جمال الإسلام، ابوالقاسم علی بن محمد بن علی الجاسبی - أدام الله سداده - و أجزت له روايته عنی عن مشایخی، عن المصنّف - رضی الله عنهم - و قد بیئت له الطّرق فی روایاتی عنه و کتب ابوالفضل الراوندی، محمد بن سعید بن هبة الله الراوندی، فی شهور سنة ثمانین و خمسمائة هجرية، حامداً مصلیاً مسلماً» یادداشتی با عبارت: «نظر فی هذا الكتاب بإذن صاحبه و مالکة، محمد بن اسماعیل بن حسن کروکانی، ۶۶۰» در برگ نخست و یادداشت دیگری در برگ پایانی چنین آمده است: «نظر فیہ و ترحّم و کتب... محمد بن علی بن منصور کروکانی و کتب فی محرّم سنة ۶۴۱، اللهم اغفر لکاتبه و لقاریه» تملک عبدالله بن حذیفة مبروکی، در نجف اشرف به سال ۹۸۴ق همراه مهر بیضی «سید محمدعلی بن عبدالجواد و تملک محمد رسول بن عبدالعزیز، با مهر مربع «محمد رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم» و تملک اسماعیل بن سید علی واران

با مهر بیضی «عبدہ اسماعیل الحسینی» و بالأخره استعاره نسخه، وسیله شخصی که نامش خوانده نشد، در برگ انجام آمده این نسخه در تملک مرحوم محمدامین خنجی قرار داشته و برای چاپ نسخه النهایة در دانشگاه تهران به سال ۱۳۴۲ شمسی مورد استفاد شادروان استاد محمدتقی دانش‌پژوه قرار گرفته است که در مقدمه آن توصیف این نسخه آمده و در نشریه ایران زمین نیز این نسخه ستوده شده است.

سؤال و جوابی در موضوعات فقهی و اعتقادی از ابوالحسین سعید بن هبةالله راوندی در پشت برگ پایانی آمده، فهرست مطالب نسخه در چندین برگ قبل از آغاز آمده، ۱۵ برگ از ابتدای جزء دوم کتاب نونویس گردیده، برخی برگها اندکی آسیب دیده و مرمت شده است.

منابع: الدرر الكامنة: ۴۰/۲؛ الذریعة: ۴۰۳/۲۴؛ الفهرست (شیخ طوسی): ۲۸۶؛ لؤلؤة البحرين: ۲۹۳؛ مرآة الكتب: ۱۴۱/۴؛ النهایة (چاپ) دانشگاه.

شماره نسخه: «۱۳۷۲»

بصحة

۲۳۳. النهایة في مجرد الفقه و الفتاوي (۸) (فقه، عربی)

آغاز: «همچون نسخه نخست»

انجام: «همچون نسخه ۱۰۹۶»

گزارش نسخه: □ نوع خط: □ نسخ □ تاریخ کتابت: سده ۱۲ ق □ عنوانها و نشانیها: مشکی درشت تر از متن □ نوع کاغذ: □ شرقی □ تعداد برگ: ۱۸۲ □ تعداد سطر: ۲۳ □ اندازه متن: ۱۵/۵×۲۵ سانتیمتر □ اندازه جلد: ۲۵/۵×۳۰ سانتیمتر □ نوع جلد: مشمّع قهوه‌ای، عطف: تیماج قهوه‌ای.

ویژگیها: در حاشیه تصحیح شده، اندکی حاشیه نویسی دارد، تملک «محمد بن حسن بن عبدالله بجرانی ساکن بندر دیلم، «سید محمد حسینی موسوی قاضی»، «مهدی... کاتب نجفی در سال ۱۸۸۱ ق»، «سید محمدامین حسینی عاملی»، در برگ نخست آمده، چندین برگ از انجام نو نویسی شده، حواشی برگها اندکی آفت دیده، چندین برگ آغازین اندکی آسیب دیده و مرمت شده است.

شماره نسخه: «۱۷۰۹»

